

**ANALÝZA POUŽITÍ ODPOSLECHU A ZÁZNAMU
TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU
A SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ
PODLE TRESTNÍHO ŘÁDU
GENERÁLNÍ INSPEKČÍ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ
ZA ROK 2021**

OBSAH

ÚVOD	4
1 ZAMĚŘENÍ ANALÝZY	8
1.1 Příslušná legislativa účinná v roce 2020	9
1.2 Zpracování informací	10
1.3 Metodika sběru dat	12
2 ODPOSLECH A ZÁZNAM TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU	13
2.1 Využívání úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu	13
2.2 Počty odposlouchávaných linek a osob, odposlechy se souhlasem uživatele a na příkaz soudce, povinnost informovat osobu	15
2.3 Využívání úkonů odposlechu na jednotlivé typy trestné činnosti	16
2.4 Vyhodnocení efektivity úkonů odposlechu v rámci trestního řízení	20
2.5 Trendy ve využívání úkonů odposlechu v rámci trestního řízení	24
3 SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ	27
3.1 Využívání úkonů sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu	27
3.1 Počty sledování osob a věcí, sledování osob a věcí se souhlasem osoby, s povolením státního zástupce a s povolením soudce	30
3.2 Využívání úkonů sledování na jednotlivé typy trestné činnosti	30
3.3 Vyhodnocení efektivity úkonů sledování v rámci trestního řízení	34
3.4 Trendy ve využívání úkonů sledování v rámci trestního řízení	37

ÚVOD

Tato Analýza použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí podle trestního řádu za rok 2021 (dále též „Analýza“) byla Generální inspekcí bezpečnostních sborů (dále též „GIBS“) vypracována v souladu s ustanovením § 57 odst. 4 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekcí bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů (dále též „zákon o GIBS“) za účelem předložení vládě České republiky, Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny (dále též „Výbor pro bezpečnost“) a Stálé komisi pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů Poslanecké sněmovny (dále též „Kontrolní komise“).

Primárním cílem Analýzy je vyhodnotit použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle ustanovení § 88 trestního řádu (dále též „úkony odposlechu“) a úkonů sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d trestního řádu (dále též „úkony sledování“ nebo společně s úkony odposlechu jako „úkony“) ukončených v roce 2020 a na základě takového vyhodnocení poskytnout data a informace nezbytné pro kontrolu činnosti GIBS. Předkládaná Analýza poskytuje výroční přehled o činnosti GIBS se zaměřením na statistiku v oblasti použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle ustanovení § 88 trestního řádu a sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d trestního řádu za období roku 2020.

V první části Analýzy je specifikováno zaměření Analýzy, je zde vysvětlena účelnost použití úkonů podle trestního řádu v jednotlivých případech a zacílení na ochranu významných společenských zájmů, přičemž je kladen zvláštní důraz na dodržování základních lidských práv a svobod. Součástí Analýzy je dále právní rámec, který se vztahuje k činnosti v oblasti použití úkonů. V této části je rovněž popsána metodika zpracování Analýzy včetně stručného popisu metodiky sběru dat se zaměřením na získávání jednotlivých sledovaných údajů. Významnou roli zde zaujímá i oblast správy a ochrany informací a osobních údajů. Jsou zde zmíněny základní kontrolní mechanismy GIBS, které se zaměřují na eliminaci rizik spojených se zpracováním a ochranou informací včetně osobních údajů.

Druhá část Analýzy je věnována použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle ustanovení § 88 trestního řádu při činnosti GIBS. Ze statistických dat shromážděných za rok 2021 vyplývá, že GIBS ukončila v uplynulém roce celkem **97** úkonů odposlechu, které byly použity ve **25** trestních spisech, což v průměru představuje nasazení **3,88** úkonů odposlechu na každý z těchto trestních spisů. Průměrný počet použití úkonů odposlechu na jednu fyzickou osobu v předmětných trestních řízeních, kde byly tyto úkony nasazeny, činil **1,03** úkonu. Na základě příkazu soudce dle ustanovení § 88 odst. 1 trestního řádu bylo provedeno **96** úkonů, **1** úkon byl proveden se souhlasem odposlouchávané osoby v souladu s ustanovením § 88 odst. 5 trestního řádu. Všechny úkony byly pro GIBS v souladu s trestním řádem technicky a personálně zajištěny Policií České republiky (dále též „Policí“).

Z pohledu četnosti ukončených úkonů odposlechu za rok 2021 je zřejmé, že celkem 51 úkonů odposlechu bylo nasazeno na stanice telekomunikačního provozu, jejichž uživatelem byl příslušník nebo zaměstnanec bezpečnostního sboru a **45** úkonů odposlechu bylo nasazeno na stanice telekomunikačního provozu, jejichž uživatelem byla civilní osoba stojící mimo bezpečnostní sbory, která se spolupodílela na páchání trestné činnosti společně s příslušníky bezpečnostních sborů, u jednoho případu se nepodařilo zjistit osobu (NP). V roce 2021 nebyly provedeny žádné úkony odposlechu se zaměřením do cílové skupiny příslušník nebo zaměstnanec GIBS.

Z hlediska závažnosti trestné činnosti, která byla prověřována v trestních spisech s využitými úkony odposlechu, lze konstatovat, že **54** úkonů (tj. 55,67 % z **97** ukončených úkonů) bylo využito při prověřování trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. Těmito trestnými činy byly kvalifikované skutkové podstaty zločinů nebo zvláště závažných zločinů, např. přijetí úplatku, podplacení nebo nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.

Z hlediska skutkových podstat trestných činů byly úkony odposlechu využívány zejména v souvislosti s prověřováním trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných (hlava X části druhé trestního zákoníku), což činilo **69,29 %** z celkového počtu úkonů odposlechu. Tato hlava zahrnuje např. trestné činy zneužití pravomoci úřední osoby, maření výkonu úředního rozhodnutí, přijetí úplatku nebo podplacení. Podíl **16,54 %** na struktuře trestné činnosti měly trestné činy podle hlavy VII - trestné činy obecně nebezpečné.

V oblasti efektivity úkonů odposlechu za rok 2021 bylo z celkového počtu 97 úkonů celkem 58 (tj. 59,79 %) úkonů efektivních, 26 úkonů (tj. 26,80 %) neefektivních a 13 úkonů (tj. 13,40 %) byly neaktivní.

Co se týká počtu ukončených úkonů odposlechu, v roce 2020 bylo ukončeno **91** úkonů odposlechu. V roce 2021 došlo k mírnému nárůstu ukončených úkonů, a to o **6** úkonů.

Třetí část Analýzy byla zaměřena na oblast sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d trestního řádu. Ze shromážděných statistických dat vyplývá, že GIBS v roce 2021 ukončila celkem 207 úkonů sledování, které byly použity v celkem **35** trestních spisech, což v průměru znamená použití 5,91 úkonů sledování na každý z těchto trestních spisů. Průměrně byly na jednu fyzickou osobu použity 2 úkony sledování. Celkem 103 úkonů bylo provedeno dle ustanovení § 158d odst. 2 trestního řádu na základě povolení státního zástupce, 103 úkonů sledování bylo provedeno na základě povolení soudce v souladu s ustanovením § 158d odst. 3 trestního řádu. Se souhlasem sledované osoby byl v souladu s ustanovením § 158d odst. 6 trestního řádu proveden 1 úkon. Všechny úkony sledování byly technicky a personálně zajištěny buď přímo GIBS, anebo v součinnosti zejména s Policií.

Z pohledu četnosti ukončených úkonů sledování za rok 2021 vyplývá, že v **79** případech (úkonech sledování) byl sledovaným objektem příslušník nebo

zaměstnanec nebo objekt (věc) Policie. Druhou nejpočetnější skupinou úkonů z hlediska typu sledovaného objektu byla skupina civilních osob nebo objektů (věcí) stojící mimo bezpečnostní sbory, těchto úkonů bylo v roce 2021 ukončeno **100**. V případě **19** úkonů byl sledovaným objektem příslušník nebo zaměstnanec nebo objekt (věc) Vězeňské služby České republiky (dále též „Vězeňské služby“). V 9 případech byl sledovaným objektem příslušník nebo zaměstnanec nebo objekt (věc) Celní správy České republiky (dále též „Celní správy“). V roce 2021 nebyl proveden žádný úkon sledování se zaměřením do cílové skupiny příslušník nebo zaměstnanec nebo objekt (věc) GIBS.

Podle typu trestné činnosti, která byla prověřována v trestních spisech za využití úkonů sledování, lze konstatovat, že 99 úkonů (tj. 47,83 % z 207 ukončených úkonů) bylo využito při prověřování trestných činů, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. Těmito trestnými činy byly kvalifikované skutkové podstaty zločinů nebo zvláště závažných zločinů, např. přijetí úplatku, podplacení nebo nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.

Úkony sledování byly v roce 2021 nejvíce využívány v souvislosti s prověřováním trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných (hlava X části druhé trestního zákoníku), což činilo 70,90 % z celkového počtu úkonů sledování. Trestné činy obecně nebezpečné podle hlavy VII tvořily v roce 2021 **12,69 %** z celkového počtu úkonů sledování, v 6,50 % případů sledování byly prověřovány trestné činy podle hlavy V- trestné činy proti majetku. Ostatní skupiny trestných činů prověřovaných za použití úkonů sledování podle jednotlivých hlav zvláštní části nepřekročily co do počtu úkonů sledování hranici 6 % na celkovém počtu úkonů sledování. Oblast kriminality, kterou převážně GIBS prověřuje, je dána specifickým postavením a působností GIBS.

Z hlediska efektivity úkonů sledování za rok 2021 bylo z celkového počtu 207 úkonů celkem **133 (tj. 64,25 %)** úkonů efektivních, 50 úkonů (tj. 24,15 %) neefektivních a 24 úkonů (tj. **11,59 %**) neaktivních.

V roce 2020 bylo ukončeno 199 úkonů sledování, naproti tomu v uplynulém roce bylo ukončeno 207 úkonů, jde o mírný nárůst o 8 úkonů.

Z dlouhodobého meziročního srovnání vyplývá, že počty nasazovaných úkonů odposlechu a úkonů sledování podle ustanovení § 88 a § 158d trestního zákoníku mají kolísavou tendenci. Například v roce 2017 byl značný nárůst takových úkonů zapříčiněn prověřováním rozsáhlé organizované trestné činnosti s velkým počtem prověřovaných osob v několika trestních spisech. Naopak pokles v roce 2018 byl návratem k průměru let 2015 a 2016. Vývoj počtu nasazování a využívání těchto úkonů tak výrazně nevybočuje z intervalu využívání a nasazování z předchozích let.

V roce 2021 byl počet nových trestních spisů na GIBS nepatrně vyšší než v roce předchozím, s tím souvisí také nepatrně vyšší nasazování úkonů odposlechu a sledování. V roce 2021 prověřovala GIBS celkem 411 případů trestné činnosti, v 25 případech (tj. **6,08 %**) byl použit úkon odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, úkon sledování osob a věcí byl použit ve 35 případech (tj. **8,52 %**). Z této

statistiky plyne, že úkony odposlechu a úkony sledování jsou využívány u těch trestných činů, kdy nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Uvedené úkony mohou především v trestních řízeních vedených pro závažnou trestnou činnost patřit k zásadním důkazním prostředkům a jako k takovým k nim GIBS přistupuje. V současné době je kladen velký důraz na to, aby byly úkony průběžně a kvalitně vyhodnocovány také se zaměřením na to, zda i nadále trvají důvody, které vedly k jejich nasazení.

Pachatelé trestné činnosti spadající do věcné příslušnosti GIBS, především pokud jde o pachatele z bezpečnostních sborů, jsou zpravidla velice dobře obeznámeni s metodami a formami policejní práce. Tato skutečnost výrazně ztěžuje prověřování takových protiprávních jednání, přičemž i využití odposlechů či operativně pátracích prostředků GIBS je tím omezeně využitelné. GIBS věnuje pozornost aktuálnímu vývoji v oblasti metod a prostředků sloužících k účelnějšímu odhalování a dokumentování trestné činnosti a s tím následně spojené činnosti GIBS jako policejního orgánu. V této souvislosti spolupracuje GIBS zejména s Policií.

GIBS využívá úkony odposlechu a úkony sledování zásadně na základě zákonných zmocnění, v souladu s právními předpisy a v přiměřené míře, s dostatečnou efektivitou a s minimálním zásahem do lidských práv a důstojnosti osob. Zejména u odposlechů velmi pečlivě zvažujeme, zda nelze sledovaného účelu dosáhnout jiným způsobem. Tak jako v Policii je patrný v posledních letech pokles, na který má také vliv využívání nových typů komunikačních technologií.

Analýza obsahuje také popis rizik, ke kterým může docházet při činnostech spojených s úkony odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu anebo sledování osob a věcí. S tím souvisí nezbytný popis kontrolních mechanismů uplatňovaných v rámci GIBS k zajištění zákonnosti použití úkonů podle trestního řádu, především také v souvislosti se stále sílící potřebou zajistit dostatečnou ochranu informací a ochranu osobních údajů. V části nazvané Metodika sběru dat jsou uvedeny nezbytné informace sloužící k orientaci a posouzení statistických ukazatelů a sledovaných oblastí zpracovaných v předkládané Analýze.

V Analýze je zahrnuto statistické vyhodnocení použití úkonů, které obsahuje souhrn kvantitativních ukazatelů, jedná se o počty úkonů a počty dotčených osob a věcí v daném období. Kvalitativní ukazatele, jako jsou například vazby nasazených úkonů na typy páchaní trestné činnosti anebo efektivita úkonů v trestních řízeních vedených policejním orgánem GIBS v roce 2021 jsou ukazatele, které dokladují účelné využití těchto institutů v daném legislativním rámci. Dále je v Analýze provedeno porovnání trendů použití úkonů policejními orgány někdejší Inspekce ministra vnitra, Inspekce Policie České republiky a současné GIBS jako nezávislého bezpečnostního sboru.

Kromě této Analýzy předložila GIBS Kontrolní komisi v souladu s ustanovením § 57 odst. 3 zákona o GIBS dne 19. dubna 2022 pod č.j. GI-1517-1/ČJ-2022-840113-A Zprávu o použití úkonů GIBS za rok 2021, která je zároveň podkladem pro zpracování této Analýzy.

1 ZAMĚŘENÍ ANALÝZY

Při odhalování, prověřování a vyšetřování nejzávažnějších forem páčání trestné činnosti, mezi něž se řadí například organizovaný zločin, korupce, zneužití pravomoci úřední osoby, drogová, násilná nebo mravnostní trestná činnost, jsou úkony dle ustanovení § 88 a § 158d trestního řádu jedním z užitečných nástrojů využívaných GIBS s respektem k zásadám oficiality a subsidiarity.

GIBS si je však současně vědoma, že použití úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu anebo úkonů sledování osob a věcí představuje zásadní zásah do lidských práv a svobod, které jsou chráněny na nejvyšší úrovni Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv, dále také konkrétně v oblasti trestního řízení příslušnými ustanoveními zákona o GIBS, trestního zákoníku a trestního řádu. Nutno mít proto na paměti, že úkony zakotvené v ustanovení § 88 a § 158d trestního řádu lze použít pouze v odůvodněných případech, kdy nelze sledovaného účelu v trestním řízení dosáhnout jinak, nebo by bylo jeho dosažení podstatně ztíženo.

Je nutné konstatovat, že stávající česká právní úprava v oblasti používání úkonů odposlechu a úkonů sledování odpovídá evropskému standardu, přičemž také kombinace kontrolních mechanismů uvedených dále v této Analýze je dostatečnou zárukou dodržování zákonnosti v oblasti použití těchto úkonů.

1.1 Příslušná legislativa účinná v roce 2020

Mezi obecně závazné právní předpisy týkající se provádění analyzovaných úkonů patří zejména:

- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů,
- zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů,
- zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

GIBS se v roce 2020 v oblasti použití a vyhodnocování úkonů kromě obecně závazných právních předpisů řídila zejména následujícími interními akty řízení:

- pokyn prozatímního ředitele GIBS č. 24/2012, kterým se stanoví postup při výkonu operativně pátrací činnosti,
- pokyn ředitele GIBS č. 20/2020, kterým se stanoví postup při zpracování a ochraně osobních údajů,
- nařízení ředitele GIBS č. 7/2017, kterým se stanoví postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení,
- nařízení ředitele GIBS č. 17/2017, o provozování informačního systému TERMINAL a postupu při vyžadování technického zabezpečení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebo sledování osob a věcí,
- nařízení ředitele GIBS č. 23/2017, o analyticko-statistickém informačním systému MU II,
- nařízení ředitele GIBS č. 39/2017, o provádění ochrany utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti u GIBS,
- nařízení ředitele GIBS č. 47/2018, o plnění úkolů v trestním řízení.

1.2 Zpracování informací

Informace, které byly získány při provádění úkonů, zpracovává GIBS v souladu s právními předpisy a interními akty řízení upravujícími zpracování a ochranu osobních údajů fyzických osob a ochranu utajovaných informací.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí v souladu s § 88 odst. 1 trestního řádu pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení Policie České republiky, konkrétně Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování. Úkony sledování dle ustanovení § 158d trestního řádu jsou zčásti zajišťovány personálně a technicky specializovanými pracovišti Policie České republiky (dále též „Policie“). GIBS se plně spoléhá na to, že Policie zajistí v těchto případech ochranu informací a osobních údajů tak, jak jí ukládají právní předpisy a interní akty řízení, a že se jimi při zpracování informací včetně osobních údajů fyzických osob bude řídit. Tato spolupráce mezi bezpečnostními sbory funguje bez zásadních problémů dlouhodobě na vysoké úrovni.

Zpracování žádostí o povolení úkonů podléhá principu subordinační, jde tedy o schvalovací proces a vzájemnou spolupráci služebních funkcionářů s příslušníky jimi řízených úseků, kteří jako oprávněný policejní orgán zpracovávají písemnosti a záznamy v souladu s platnými zákony a interními akty řízení, a to v rámci interních kontrolních mechanismů GIBS. Schválené žádosti jsou následně předkládány příslušnému státnímu zástupci.

Nezbytným prvkem ochrany zpracovávaných informací včetně osobních údajů je skutečnost, že každý příslušník GIBS, který se podílí jakoukoliv formou na úkonech podle § 88 anebo podle § 158d trestního řádu, musí disponovat platným osvědčením fyzické osoby pro stupeň utajení ve smyslu zákona č. 412/2005 Sb.

Dalším kontrolním prvkem je zpracování údajů k úkonům v informačním systému certifikovaném pro zpracování utajovaných informací a zpracování všech souvisejících písemností v systému spisové služby GIBS.

Dozorující státní zástupci a soudci, kteří o povolení úkonů rozhodují, hrají klíčovou roli v pozici vnějšího subjektu kontroly používání úkonů v trestním řízení.

Další formu kontroly představuje Kontrolní komise, jíž ve smyslu ustanovení § 57 odst. 1 zákona o GIBS přísluší mimo jiné úkoly i kontrola použití úkonů, které jsou předmětem této Analýzy. V souladu s tímto zákonným ustanovením předkládá ředitel GIBS Kontrolní komisi nejméně dvakrát ročně zprávu o použití úkonů, a dále na základě žádosti předává Kontrolní komisi informace o použití těchto úkonů. Kvalitativní vyhodnocení použití těchto úkonů je součástí Analýzy.

Nad rámec výše uvedených opatření, která zajišťují důsledné zabezpečení získaných informací, včetně osobních údajů zpracovávaných při použití těchto úkonů, je třeba aplikovat přístup, který klade důraz na pečlivý přezkum nezbytnosti, účelnosti a efektivity použití úkonů ze strany GIBS. Za účelem omezení žádostí o použití úkonů,

keré se nejeví jako nezbytně nutné, je ze strany vedení GIBS prováděna kontrola předkládaných žádostí o povolení či nařízení úkonů. GIBS v souvislosti s tím přijala taková opatření, aby příslušné žádosti byly vždy řádně odůvodněny a dokladovány nejen podle kritérií formální zákonnosti, ale zejména z hlediska důsledného uplatňování principu subsidiarity. GIBS používá méně invazivní prostředky (zejména základní kriminalisticko-technické prostředky, kriminalisticko-taktické postupy a další běžné metody kriminalistické práce), které rovněž mohou vést k odhalení trestného činu a zjištění pachatele.

Efektivita kontroly je však do značné míry závislá nejen na interních opatřeních v GIBS, ale i na činnosti státních zástupců a soudců, a to zejména v oblasti využívání jejich zákonných oprávnění při povolování těchto úkonů, posuzování jejich zákonnosti, přezkoumávání důvodů pro jejich trvání a rozhodování o jejich prodloužení.

Při zpracování informací a osobních údajů v nich obsažených, které získává GIBS při své činnosti v postavení bezpečnostního sboru, činnosti spojené s použitím úkonů odposlechu a úkonů sledování nevyjímaje, je nutné postupovat velmi obezřetně, a to zejména ve vztahu k osobám mimo orgány činné v trestním řízení. Nezřídka používaným nástrojem k získání informací o úkonech je zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, na jehož základě se třetí osoby obracují na GIBS a požadují sdělení informací z trestních spisů. Podle platné legislativy ve většině případů nemají na takové informace nárok a GIBS je tedy neposkytuje. Obdobně je ze strany třetích osob využíváno právo na přístup k osobním údajům zakotvené v zákoně č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Při vyřizování obou typů těchto žádostí GIBS striktně postupuje v souladu s výše uvedenými právními normami tak, aby zajistila splnění povinností při zpracování a ochraně osobních údajů fyzických osob.

1.3 Metodika sběru dat

Od roku 2017 využívá GIBS pro sběr dat analyticko-statistický informační systém MU II, jehož zhotovitelem je Odbor informatiky a provozu IT Policejního prezidia České republiky. Tento informační systém zpracovává údaje o ukončených úkonech odposlechu a sledování osob a věcí provedených na základě žádosti oprávněného subjektu. Jeho hlavním účelem je poskytnout GIBS statistické údaje o provedených úkonech, které jsou nezbytné především pro zpracování Analýzy použití úkonů.

Při zpracování Analýzy vychází GIBS z přehledů úkonů zpracovaných v informačních systémech MU II a MERCURY. Dalším zdrojem jsou informace ze systému kriminální statistiky a elektronické spisové služby a v neposlední řadě byly jako zdroj využity některé poznatky a informace získané od příslušníků GIBS, kteří úkony zpracovávali a vyhodnocovali.

Analýza se skládá především z přehledových tabulek úkonů uspořádaných dle jednotlivých kritérií, která jsou u úkonů sledována, a grafů. Tabulky a grafy jsou doprovázeny dostatečně podrobným popisným komentářem.

Odposlechy a sledování osob a věcí jsou nasazovány v rámci trestních spisů Generální inspekce bezpečnostních sborů, trestní spisy jsou evidovány v Evidenci trestního řízení (ETŘ). V ANALÝZE jsou vykázány trestní spisy, které zahrnují nápad trestních spisů za rok 2021 (411 spisů), spisy převedené z uplynulých let (220 spisů) šetřené GIBS. Pro analýzu není podstatné, zda byly spisy v roce 2021 ukončené. V rámci jednoho spisu bývá více úkonů, které jsou ukončovány ve více letech, tento spis pak bývá vykazován opakovaně a tak meziroční srovnání počtu spisů není relevantní a počet spisů s úkony je nutné považovat za orientační.

2 ODPOSLECH A ZÁZNAM TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU

2.1 Využívání úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu

V roce 2021 GIBS ukončila 97 úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle ustanovení § 88 trestního řádu (dále jen „úkon odposlechu“). Tyto úkony odposlechu byly nasazeny celkem v 25 trestních spisech, což je 3,03 úkonů odposlechu na jeden trestní spis.

V souladu s ustanovením § 88 odst. 1 věty druhé byly všechny úkony odposlechu technicky a personálně zabezpečeny a provedeny na základě ustanovení § 9 odst. 2 písm. a) zákona o GIBS specializovaným pracovištěm Policie.

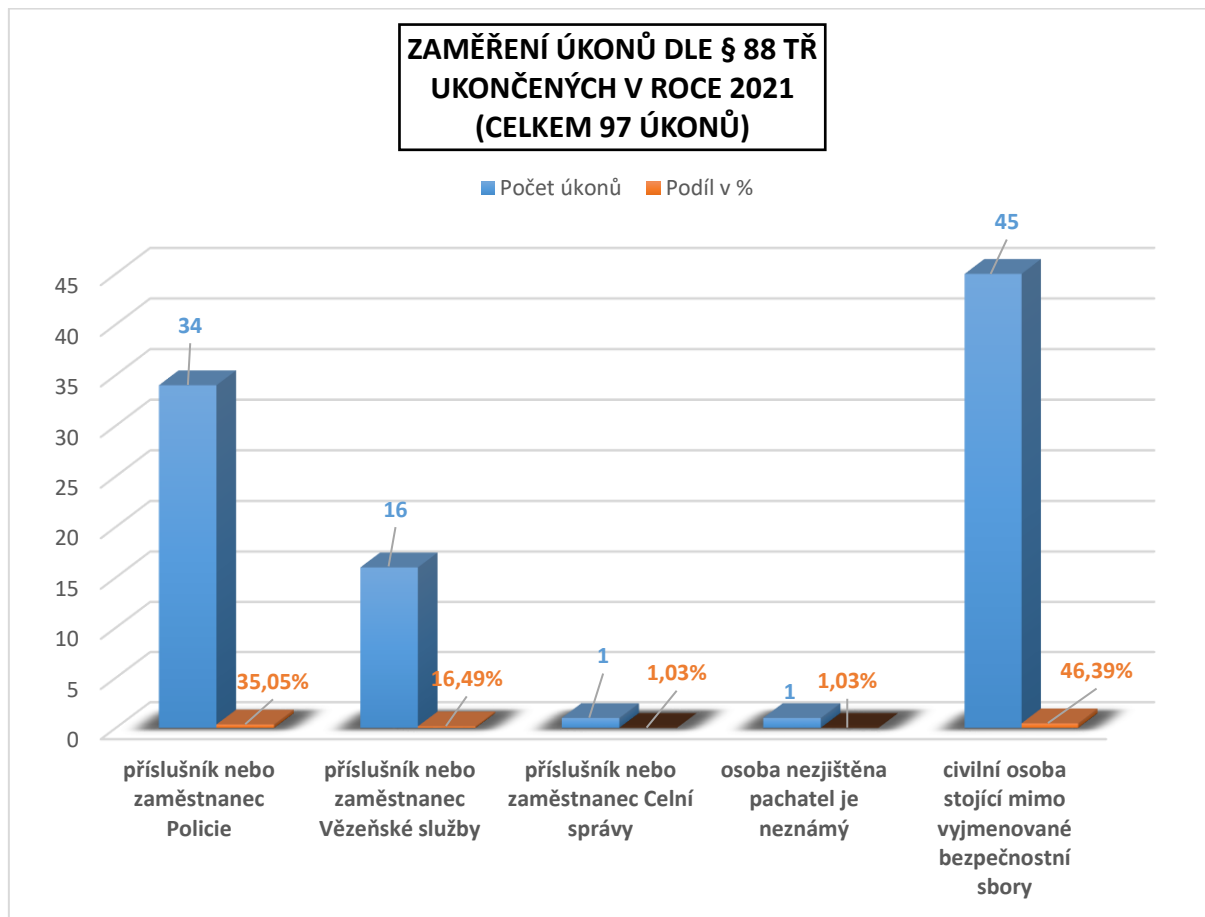
Tabulka č. 1 - Přehled úkonů odposlechu v roce 2021

Úkony odposlechu ukončené v roce 2021	Počet úkonů	Podíl (v %)	Počet trestních spisů s úkony	Průměr úkonů na trestní spis
realizované dle § 88 odst. 1 TŘ	96	98,97 %	24	4,00
realizované dle § 88 odst. 5 TŘ	1	1,03 %	1	1,00
Celkem	97	100,00 %	25	3,88

Tabulka č. 2 - Přehled úkonů odposlechu podle zaměření

Zaměření úkonů odposlechu	§ 88/1 TŘ	§ 88/5 TŘ	Celkem
příslušník nebo zaměstnanec Policie	34		34
příslušník nebo zaměstnanec Vězeňské služby	16		16
příslušník nebo zaměstnanec Celní správy	1		1
osoba nezjištěna pachatel je neznámý	1		1
civilní osoba stojící mimo vyjmenované bezpečnostní sbory	44	1	45
Celkový součet	96	1	97

Graf č. 1 - Porovnání úkonů odposlechu podle zaměření

2.2 Počty odposlouchávaných linek a osob, odposlechy se souhlasem uživatele a na příkaz soudce, povinnost informovat osobu

Tabulka č. 3- **Přehled úkonů odposlechu podle počtu odposlouchávaných osob a počtu trestních spisů** (rok 2021 v porovnání s předchozím rokem)

Rok	Počet úkonů odposlechu ukončených v daném roce	z toho		Počet odposlouchávaných osob	Průměrný počet úkonů odposlechu na 1 odposlouchávanou osobu	Počet trestních spisů, kde byly použity úkony odposlechu	Průměrný počet úkonů odposlechu na 1 trestní spis	Celkový počet prověřovaných trestních spisů v daném roce	Poměr spisů s úkony odposlechu k celkovému počtu prověřovaných spisů v %
		s povolením soudce (§ 88 odst. 1 TŘ)	se souhlasem dotčené osoby (§ 88 odst. 5 TŘ)						
2020	91	88 (tj. 96,70 %)	3 (tj. 3,30 %)	65	1,4	30	3,3	414	7,25%
2021	97	96 (tj. 98,97 %)	1 (tj. 1,03 %)	74	1,3	25	3,88	411	6,08%

Z jednotlivých ustanovení § 88 trestního řádu je zřejmé, že GIBS používá úkony odposlechu výrazně častěji tak jako všechny policejní orgány dle § 88 odst. 1 trestního řádu, tedy na základě příkazu soudce - celkem v 96 případech (v roce 2020 celkem 88 případů, tzn. o 8 více) úkonů odposlechu, tj. 98,97 % ze všech úkonů odposlechu. K nasazení úkonů odposlechu se souhlasem uživatele odposlouchávané stanice dle § 88 odst. 5 trestního řádu dochází pouze ve výjimečných případech, tedy u 1 úkonu odposlechu (v roce 2020 celkem 3, tzn. o 2 méně), tj. 1,03 % ze všech úkonů odposlechu.

Tabulka č. 4 – **Povinnost informovat osobu u pravomocně skončených věcí**

Povinnost informovat osobu u věcí pravomocně skončených policejním orgánem § 88/8 TŘ	počet osob
Osoba informována	1
Osoba neinformována z důvodu uvedených v § 88 odst. 9 TŘ:	3
zločin s horní hranicí trestní sazby nejméně 8 let spáchaný organizovanou zločineckou skupinou	0
trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny	0
účast na organizované zločinecké skupině (§ 361 tr. zákoníku), účast na teroristické skupině (§ 312a tr. zákoníku)	0
na spáchání TČ se podílelo více osob a ve vztahu alespoň k 1 z nich nebylo TŘ doposud pravomocně skončeno	2
proti osobě, již má být informace sdělena, je vedeno trestní řízení	0
poskytnutím informace by mohl být zmařen účel trestního řízení	1
informováním by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osob	0

Tabulka č. 4 obsahuje počet osob, které (ne)byly policejním orgánem GIBS informovány po pravomocném skončení věci o nařízeném odposlechu. Informační povinnost dle ustanovení § 88 odst. 8 trestního řádu nastala u 4 osob.

Jedná se o trestní věci, kde byl odposlech nasazen v roce 2021 a zároveň v tomto roce byl spis i pravomocně ukončen, z tohoto důvodu je číslo takto nízké. Skutkově složitější věci jsou ve většině případů s ohledem zejména i na délku trvání soudního řízení do pravomocného rozhodnutí věci, ukončovány v následujících letech. Všeobecně lze ale říci, že pokud jsou odposlechy v rámci trestního řízení použity jako důkaz nebo i jako podpůrné informace v trestním řízení, odposlouchávaná osoba se s touto skutečností seznamuje již z usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 tr. řádu a podrobně se s příslušnými dokumenty jako např. s příkazem soudu o nařízeném odposlechu seznamuje v rámci vyšetřování nejpozději na jeho konci při seznámení s výsledky vyšetřování dle § 166 tr. řádu.

Z důvodů uvedených v ustanovení § 88 odst. 9 trestního řádu (poskytnutím informace by mohl být zmařen účel trestního řízení) nebyly o nařízeném úkonu informovány 3 osoby.

2.3 Využívání úkonů odposlechu na jednotlivé typy trestné činnosti

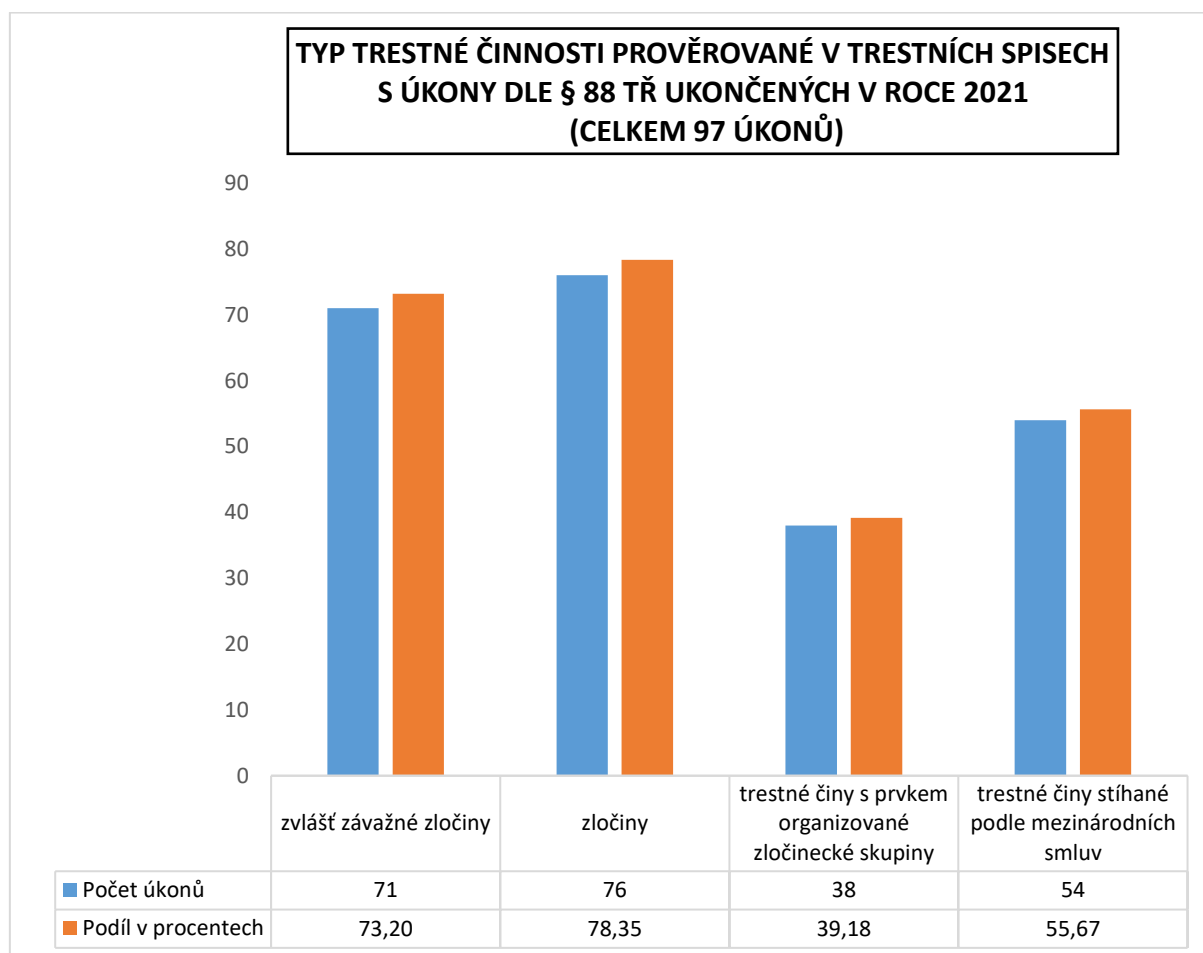
Tabulka č. 5 - Přehled úkonů odposlechu podle kategorie trestných činů

Typ trestné činnosti prošetřované v trestních spisech s využitými úkony odposlechu dle § 88 TR*	Počet úkonů odposlechu dle § 88 odst. 1 TR	podíl v % z 96 úkonů	Počet úkonů odposlechu dle § 88 odst. 5 TR	podíl v % z 1 úkonů	Celkový součet úkonů odposlechu dle § 88 TR	podíl v % z celkových 97 úkonů	Počty trestních spisů, ve kterých byl nasazen úkon odposlech dle § 88 TR
zvlášť závažné zločiny	71	73,96%	0	0,00%	71	73,20%	16
zločiny	75	78,13%	1	100,00%	76	78,35%	17
trestné činy s prvkem organizované skupiny	35	36,46%	3	300,00%	38	39,18%	6
trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv	53	55,21%	1	100,00%	54	55,67%	15

*) Poznámka: Jeden úkon může spadat do více uvedených kategorií, proto jednotlivé počty úkonů v konkrétních kategoriích a jejich procentuální vyjádření jsou jen podmnožinou úkonů, které nelze sčítat (tzn., že jeden úkon může být fakticky zahrnut např. jak v kategorii zločinu, tak např. v kategorii trestných činů stíhaných podle mezinárodních smluv).

Graf č. 2 - Porovnání úkonů odposlechu podle kategorie trestných činů

Ke grafu č. 2:

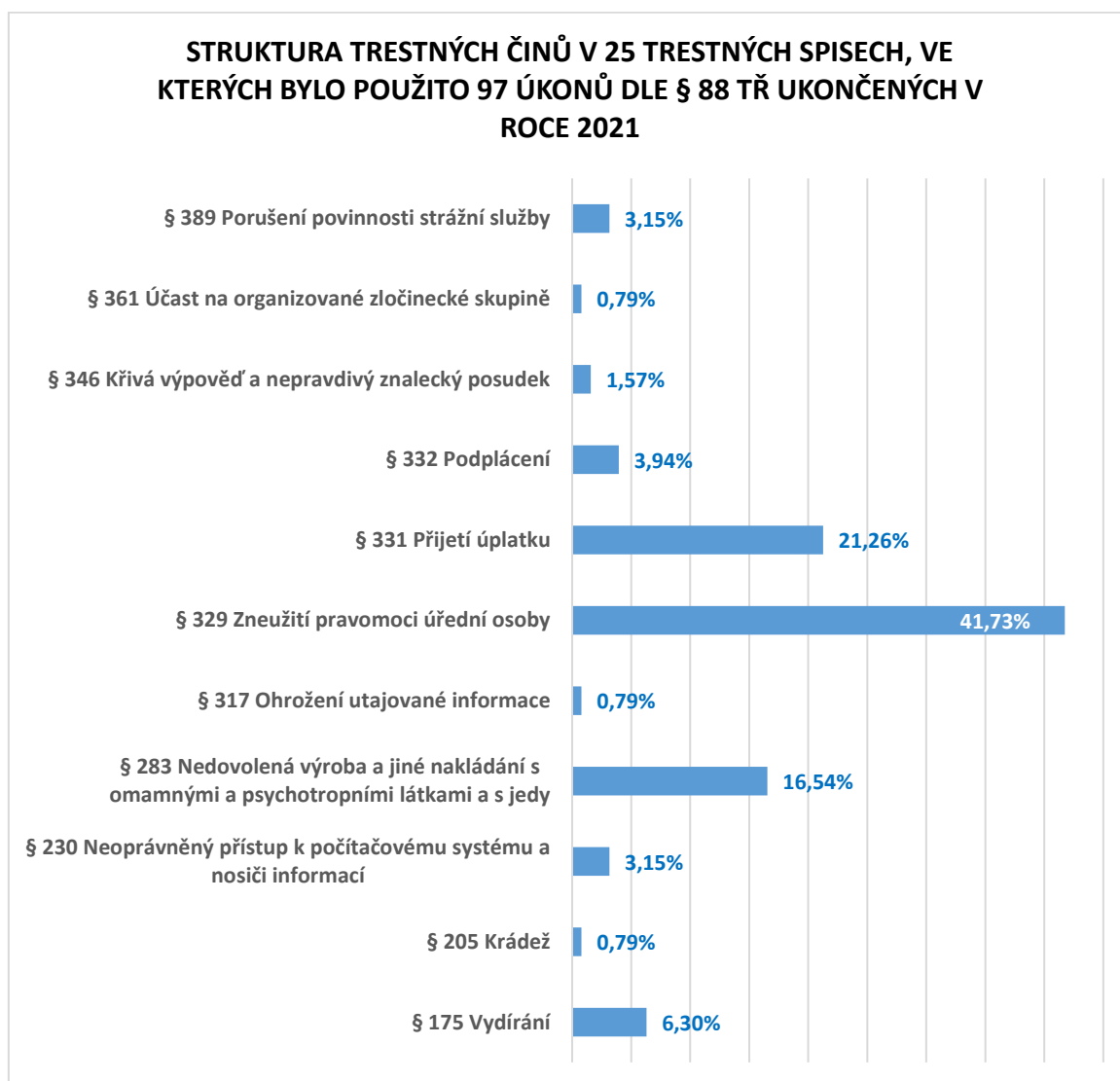
Zvlášť závažné zločiny = jedná se o úmyslné trestné činy, na něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let

Zločiny = jedná se o úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby více než pět let

Trestné činy s prvkem organizované zločinecké skupiny = trestné činy spáchané ve společenství nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti

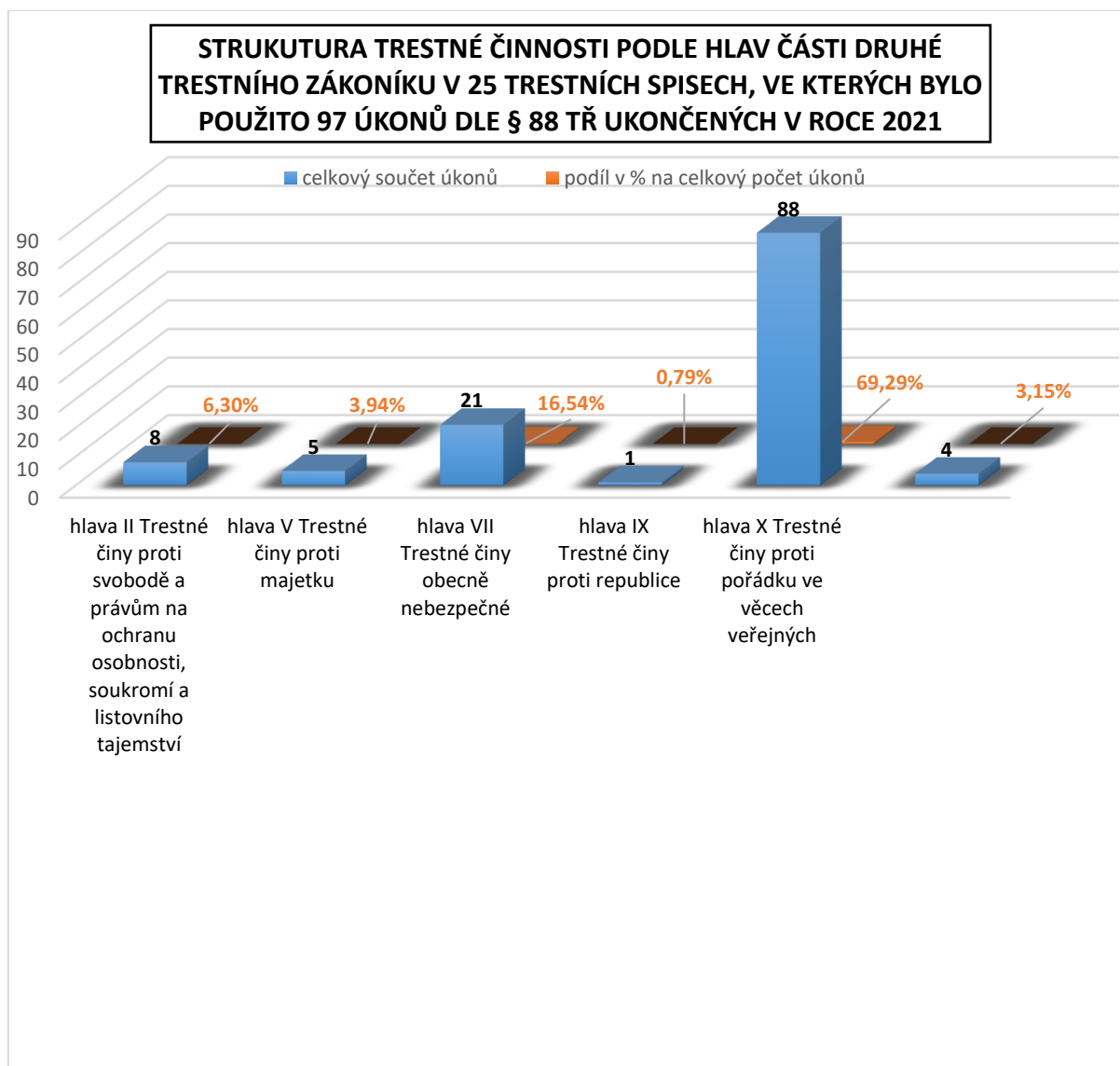
Trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv = trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje Českou republiku vyhlášená mezinárodní smlouva

Graf č. 3- Porovnání úkonů odposlechu podle jednotlivých druhů trestných činů

Z grafu č. 3 je patrné, že nejfrekventovanější skutkovou podstatou v rámci 97 úkonů odposlechu byl trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby 41,73 %. Druhý byl trestný čin přijetí úplatku 21,26 %. Následuje trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy s podílem 16,54 % na celkovém počtu úkonů. Čtvrtý s nejčetnější skutkovou podstatou byl trestný čin vydírání a to **6,30 %** z celkového počtu 97 úkonů.

Graf č. 4- Porovnání úkonů odposlechu podle hlav části druhé trestního zákoníku

Graf č. 4 vyjadřuje podíl trestných činů v trestních spisech s úkony odposlechu dle jednotlivých hlav části druhé (zvláštní části) trestního zákoníku. Nejvíce trestných činů bylo spácháno podle hlavy X – trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, což činilo 69,29 % z celkového počtu úkonů odposlechu. Tato hlava zahrnuje např. zneužití pravomoci úřední osoby a přijetí úplatku. Následují trestné činy podle hlavy VII – trestné činy obecně nebezpečné, které tvořily 16,54 % z celkového počtu úkonů, jedná se o trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy a trestný čin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy, a dále následuje hlava II - trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství s 6,30 %. Rozložení struktury kriminality je dáno specifickým postavením a působností GIBS. Hlavní činností GIBS je plnění úkolů policejního orgánu v trestním řízení vedeném s příslušníky a zaměstnanci určených bezpečnostních sborů.

2.4 Vyhodnocení efektivity úkonů odposlechu v rámci trestního řízení

Vyhodnocení efektivity úkonů odposlechu realizovaných dle § 88 trestního řádu závisí na úspěšnosti použití těchto úkonů. Je vyjádřením toho, zda úkon přispěl či nepřispěl ke splnění účelu trestního řízení.

Tabulka č. 6 - **Přehled úkonů odposlechu podle stavu fáze realizace**

Stav fáze realizace úkonů odposlechu	§ 88/1 TŘ	§ 88/5 TŘ	Celkem § 88 TŘ
A – aktivní úkon	83	1	84
N – neaktivní úkon	13	0	13
Celkový součet	96	1	97

A = aktivní (realizovaný) úkon   úkon byl aktivován (zahájen, nasazen) ze strany specializovaného pracoviště a byly jím zjištěny (zaznamenány) informace

N = neaktivní (realizovaný) úkon   úkon byl realizován (k realizaci úkonu byly nasazeny síly a prostředky specializovaného pracoviště), ale nebyly pořízeny žádné záznamy pro trestní řízení (např. mobilní telefon byl po celou dobu trvání odposlechu neaktivní, zájmová osoba se nezdržovala na území České republiky apod.)

U úkonů odposlechu, které byly realizovány a byly aktivní (**84** úkonů odposlechu), se dále vyhodnocuje vlastní **efektivita úkonu** se zaměřením na zjištění, jaký měl úkon odposlechu přínos pro trestní řízení. Pokud byl úkon neaktivní nebo nerealizovaný, tedy fakticky se neuskutečnil, nelze přínos pro trestní řízení dovodit. Při neaktivním a nerealizovaném úkonu odposlechu nebyly pořízeny žádné záznamy pro trestní řízení. Důvodů, proč se tak stalo, může být několik. Mobilní telefon byl po celou dobu nasazení úkonu odposlechu vypnutý nebo nebyl používán ke komunikaci, případně osoba, která mobilní telefon používala, se zdržovala mimo území České republiky a úkon odposlechu nebylo možné technicky realizovat. Technicky není možné konkrétní důvod zjistit.

S ohledem na skutečnost, že úkon je realizován zpravidla u subjektu se zkušeností v trestním řízení a dobrou znalostí kriminalistiky a policejních činností včetně nasazování operativně pátracích prostředků, je obvyklé, že počet neefektivních úkonů je zvýšený.

Tabulka č. 7 - **Přehled efektivity úkonů odposlechu**

Efektivita úkonů odposlechu	§ 88/1 TŘ	§ 88/5 TŘ	Celkem § 88 TŘ
X	26	0	26
A	13	0	13
AB	4	0	4
ABDEF	2	0	2
AE	1	0	1
AF	3	0	3
EF	1	0	1
B	32	1	33
BH	1	0	1
Součet aktivních úkonů	83	1	84
neaktivní úkon	13	0	13
Celkový součet	96	1	97

Legenda k vyhodnocení efektivit úkonu (kromě volby X lze ostatní volby A – H vzájemně libovolně kombinovat):

- X = neefektivní úkon – úkonem zjištěné informace nebyly/nejsou/nebudou nijak využity, tzn., nebyly zjištěny informace, které by byly nějakým způsobem využitelné,
- A = informace byly/jsou/budou využity jako důkaz v trestním řízení – získané informace sloužily/slouží/mohou sloužit jako důkaz v rámci prováděného trestního řízení,
- B = informace využity pro taktiku a další průběh vyšetřování – získané informace byly/jsou/mohou být důležité pro taktiku a další průběh vyšetřování v rámci prováděného trestního řízení,
- C = informace využity k odvrácení trestného činu – získané informace úspěšně napomohly/napomohou odvrátit spáchání (přípravy, pokusu, dokonání) trestného činu,
- D = informace využity k zadržení pachatele trestné činnosti – získané informace úspěšně vedly/vedou/budou vést k zadržení pachatele trestné činnosti,
- E = nová trestná činnost pachatele – úkonem byly získány informace o jiné trestné činnosti pachatele, která vůbec nebyla předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této nové trestné činnosti pachatele zřejmě nedozvěděl,
- F = zjištěna jiná trestná činnost třetích osob – úkonem byla zjištěna jiná trestná činnost třetích osob, které vůbec nebyly předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této trestné činnosti třetích osob zřejmě nedozvěděl,
- G = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k zproštění zájmu (nezájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo ke zproštění zájmu v rámci prováděného trestního řízení,
- H = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k potvrzení zájmu (zájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo k potvrzení zájmu v rámci prováděného trestního řízení.

Délka odposlechů

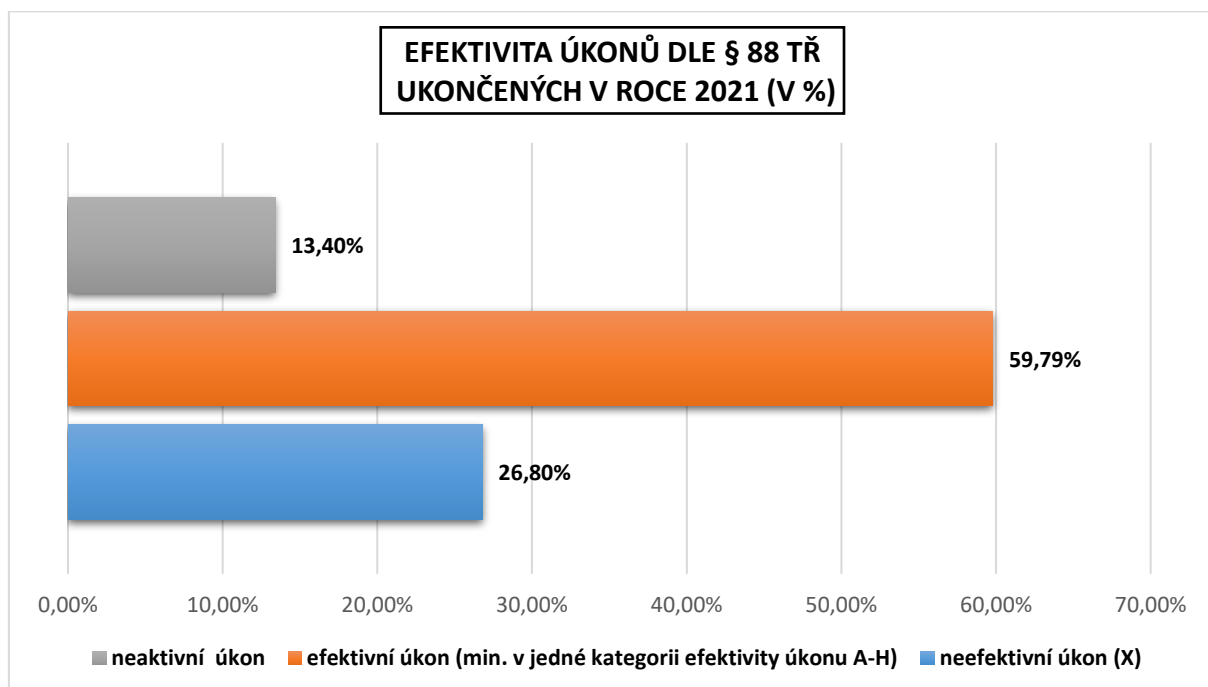
Náležitostí příkazu k odposlechu je stanovení doby, po kterou je úkon odposlechu povolen. Od novely trestní řádu byla od 1. 7. 2008 ustanovena na nezbytně nutnou

dobu, nejdéle však na čtyři měsíce s možností opakovaně prodlužovat dobu odposlechu na další čtyři měsíce. Prodloužení úkonu může nařídit pouze soudce.

Tabulka č. 8 - **Přehled průměrné délky odposlechu, s počtem předčasně ukončených odposlechů**

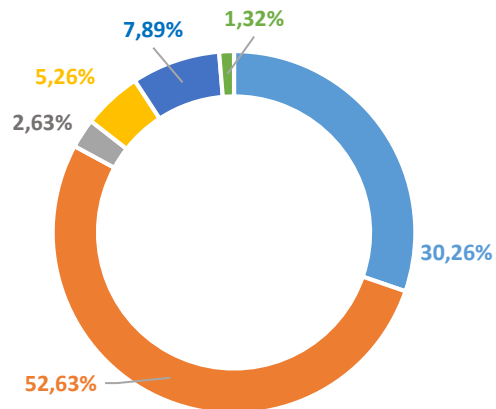
Efektivita úkonů odposlechu	Počet úkonů odposlechu	Průměrná délka realizovaného úkonu odposlechu (dny)	Počet předčasně ukončených úkonů odposlechů
neefektivní úkon (X)	26	112,5	7
efektivní úkon (min. v jedné kategorii efektivity úkonu A-H)	58	248,7	8
neaktivní úkon	13	131,2	2
Celkem	97	196,4	17

Graf č. 5 - **Vyhodnocení efektivity úkonů odposlechu**

Graf č. 6 - **Porovnání úkonů odposlechu podle kategorie efektivity**

**EFEKTIVNÍ ÚKONY DLE § 88 TŘ UKONČENÉ V ROCE 2021 PODLE KATEGORIE
EFEKTIVITY ÚKONŮ**

- A - důkaz v trestním řízení
- B - taktika a další průběh vyšetřování
- D - zadržení pachatele trestného činu
- E - nová trestná činnost pachatele
- F - jiná trestná činnost třetích osob
- H - ztotožnění osoby a potvrzení zájmu

2.5 Trendy ve využívání úkonů odposlechu v rámci trestního řízení

Z hlediska posouzení vývojových trendů ukončených úkonů odposlechu GIBS, resp. Inspekcí Policie České republiky, dříve Inspekcí ministra vnitra, je třeba konstatovat, že GIBS nedisponuje vlastními relevantními údaji o počtech úkonů odposlechu Inspekce ministra vnitra do roku 2007, kdy Inspekce ministra vnitra a později Inspekce Policie České republiky začala využívat informační systém MU II provozovaný Policií. Za léta 2005 a 2006 byla použita data Útvaru zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování Policií. Od roku 2012 do konce roku 2016 si údaje zpracovávala sama GIBS na základě podkladů ze specializovaných pracovišť oprávněných subjektů. Od roku 2017 začala také GIBS využívat analyticko-statistický informační systém MU II.

Vývoj počtu ukončených úkonů odposlechů v rámci GIBS (resp. Inspekce ministra vnitra a Inspekce Policie České republiky) v letech 2005 až 2020 je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka č. 9 - Přehled úkonů odposlechu v letech 2006-2021

Rok	Počet úkonů odposlechů	Trend oproti předchozímu roku		
2006 (působení IMV)	262	nárůst	134	104,7%
2007 (působení IMV)	143	pokles	- 119	- 45,4 %
2008 (působení IMV)	171	nárůst	28	19,6%
2009 (působení I PČR)	131	pokles	- 40	- 23,4 %
2010 (působení I PČR)	149	nárůst	18	13,7%
2011 (působení I PČR)	230	nárůst	81	54,4%
2012 (působení GIBS)	242	nárůst	12	5,2%
2013 (působení GIBS)	166	pokles	- 76	- 31,4 %
2014 (působení GIBS)	240	nárůst	74	44,6%
2015 (působení GIBS)	116	pokles	- 124	- 51,7%
2016 (působení GIBS)	124	nárůst	8	6,9%
2017 (působení GIBS)	172	nárůst	48	38,7%
2018 (působení GIBS)	123	pokles	-49	-28,5%
2019 (působení GIBS)	64	pokles	-59	-48%
2020 (působení GIBS)	91	nárůst	27	42,2%
2021 (působení GIBS)	97	nárůst	6	6,6%

Během sledovaného období je zřejmý prudký nárůst počtu úkonů odposlechu v roce 2006 (nárůst o 104,7 %), v následujících letech 2007 až 2010 došlo oproti roku 2006 k výraznému úbytku těchto úkonů. V následujících 4 letech počet úkonů meziročně kolísal kolem 200 úkonů odposlechů za rok. V roce 2015 byl zaznamenán výrazný pokles počtu úkonů odposlechu (pokles o 51,7 %), trend nižšího počtu úkonů pokračoval také v roce 2016, v roce 2017 byl naopak zaznamenán nárůst počtu úkonů

o 38,70 %. V roce 2018 se počet úkonů vrátil zpět k hranici 120 úkonů ročně. V roce 2019 byl zaznamenán rekordně nejnižší počet úkonů za celé sledované období, a to 64 úkonů za rok (pokles o 47,97 %). Tento pokles je dán i tím, že při operativní činnosti velmi pečlivě zvažujeme, zda je nutné nasadit odposlech, nebo zda by sledovaného účelu nebylo možno dosáhnout jinak.

Tabulka č. 10 - Kategorie úkonů odposlechu v letech 2007-2021

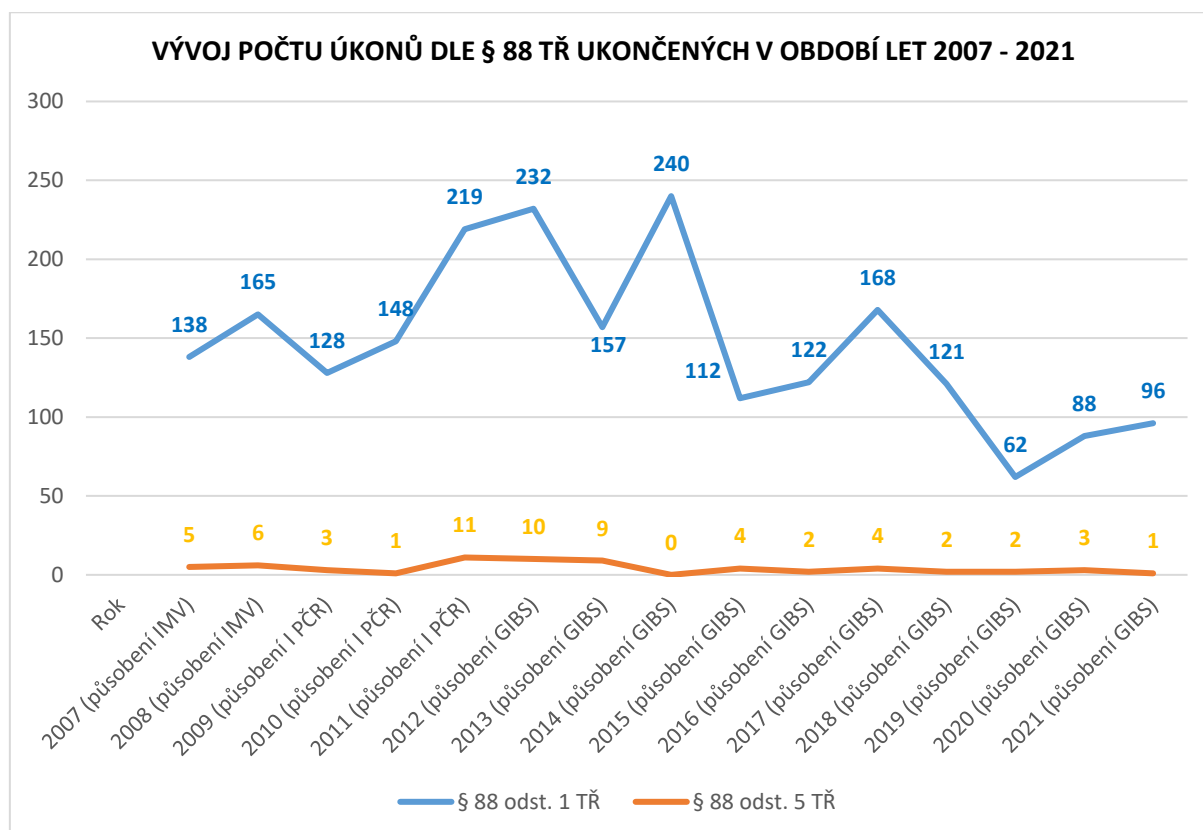
Ukončeno úkonů odposlechu	§ 88 odst. 1 TŘ	Podíl v %	§ 88 odst. 5 TŘ	Podíl v %	Celkový součet
Rok					
2007 (působení IMV)	138	96,5	5	3,5	143
2008 (působení IMV)	165	96,5	6	3,5	171
2009 (působení I PČR)	128	97,7	3	2,3	131
2010 (působení I PČR)	148	99,3	1	0,7	149
2011 (působení I PČR)	219	95,2	11	4,8	230
2012 (působení GIBS)	232	95,9	10	4,1	242
2013 (působení GIBS)	157	94,6	9	5,4	166
2014 (působení GIBS)	240	100	0	0	240
2015 (působení GIBS)	112	96,6	4	3,4	116
2016 (působení GIBS)	122	98,4	2	1,6	124
2017 (působení GIBS)	168	97,7	4	2,3	172
2018 (působení GIBS)	121	98,4	2	1,6	123
2019 (působení GIBS)	62	96,9	2	3,1	64
2020 (působení GIBS)	88	96,7	3	3,3	91
2021 (působení GIBS)	96	99	1	1,03	97

Při porovnání nasazování úkonů odposlechu z hlediska prvního a pátého odstavce ustanovení § 88 trestního řádu se podíl odposlechů se souhlasem osoby pohyboval v předchozích letech v rozmezí 0 % až 5,4 %. V roce 2019 činil podíl úkonů odposlechů podle § 88 odst. 5 trestního řádu na celkovém počtu úkonů 3,1 %, vzhledem k celkovému nižšímu počtu úkonů odposlechů ve srovnání s rokem 2018 jde o mírný procentní nárůst. V roce 2020 činil podíl úkonů odposlechů podle § 88 odst. 5 trestního řádu na celkovém počtu úkonů 3,3 %, což je téměř srovnatelné s předchozím rokem 2019.

Jak se vyvíjely u GIBS, resp. Inspekce Policie České republiky, dříve Inspekce ministra vnitra, celkové počty úkonů odposlechu, pohybovaly se meziročně i počty úkonů odposlechu prováděných na základě příkazu soudce dle § 88 odst. 1 trestního řádu a počty úkonů odposlechu prováděných na základě souhlasu uživatele odposlouchávané stanice dle § 88 odst. 5 trestního řádu. Z výše uvedených hodnot nelze vysledovat žádný dlouhodobý trend, lze však konstatovat, že podíl úkonů

odposlechu prováděných na základě souhlasu uživatele odposlouchávané stanice dle § 88 odst. 5 trestního řádu je dlouhodobě nízký vzhledem k celkovému počtu úkonů podle § 88 trestního řádu.

Graf č. 7 – Vývoj počtu úkonů odposlechu v letech 2007- 2021

Graf zaznamenává počty odposlechlů za poslední roky je patrné, že nelze odhadnout či předikovat nějaký ucelený vývoj v této oblasti. Konečné počty jsou závislé na mnoha faktorech, jedním z těch zásadních je především struktura zpracovávaných trestných činů v daném roce. Zde můžeme zmínit, že jedním z našich cílů je vyhledávat a prověřovat závažnou a skutkově složitou trestnou činnost, která s sebou nese i pečlivé a rozsáhlé prověřování v rámci kterého jsou nasazovány mimo jiné i odposlechy. Jedna či dvě rozsáhlé kauzy s větším počtem pachatelů se tak projeví významně i v této statistice. V roce 2020 a 2021 na naši činnost měl bezesporu vliv i Covid -19, kde lidé i pachatelé se hodně zdržovali v bydlíštích, ať již v rámci tzv. homeoffice, pracovní neschopnosti nebo v karanténách a komunikaci týkající se jejich trestné činnosti byli nuceni řešit prostřednictvím mobilního telefonu či jiných elektronických komunikačních kanálů. Na tuto skutečnost jsme museli také reagovat my, jako policejní orgán, který potřeboval zajistit tuto komunikaci jako důkaz o jejich trestné činnosti, což také vedlo k nárůstu nasazených úkonů.

3 SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ

3.1 Využívání úkonů sledování osob a věcí podle § 158d trestního řádu

Za rok **2021** GIBS ukončila 207 úkonů sledování osob a věcí dle § 158d trestního řádu (dále jen „úkon sledování“). Tyto úkony sledování byly nasazeny celkem ve 35 trestních spisech, což představuje v průměru **5,91** úkonu sledování na jeden trestní spis.

V souladu s ustanovením § 158d trestního řádu bylo **98** úkonů technicky a personálně zabezpečeno a provedeno přímo GIBS, **109** úkonů bylo technicky a personálně zabezpečeno a provedeno na základě ustanovení § 9 odst. 2 písm. a) zákona o GIBS jinými oprávněnými subjekty (Policí a Celní správou).

Tabulka č. 11 - **Přehled úkonů sledování v roce 2021**

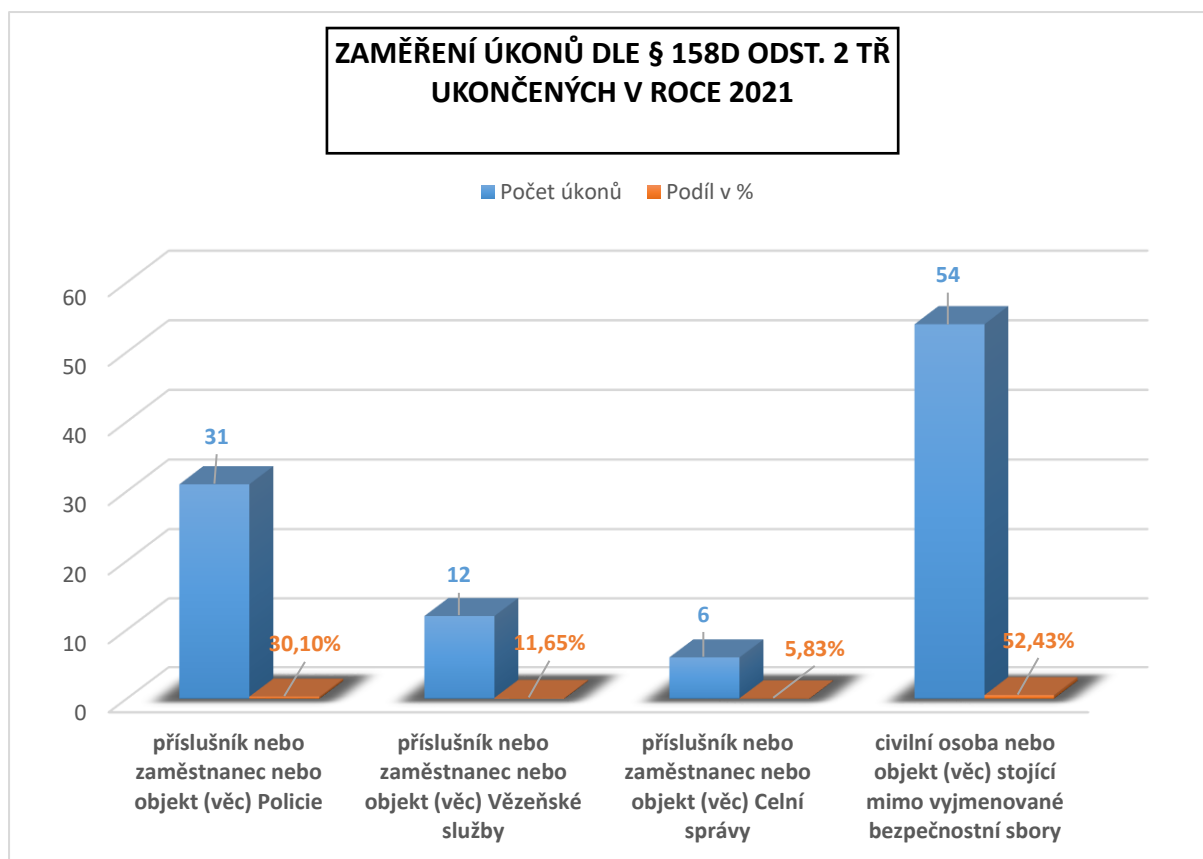
Úkony sledování ukončené v roce 2021	Počet úkonů	Podíl (v %)	Počet trestních spisů s úkony	Průměr úkonů na trestní spis
realizované dle § 158d odst. 2 TŘ	103	49,76%	25	4,12
realizované dle § 158d odst. 3 TŘ	103	49,76%	22	4,68
realizované dle § 158d odst. 6 TŘ	1	0,48%	1	1,00
Celkem	207	100,00%	*35	5,91

*) Poznámka: V některých trestních spisech jsou současně provedeny úkony podle ustanovení § 158d odst. 2 a zároveň odst. 3 TŘ, proto se nejedná o součet výše uvedených položek, ale celkový počet trestních spisů s úkony sledování.

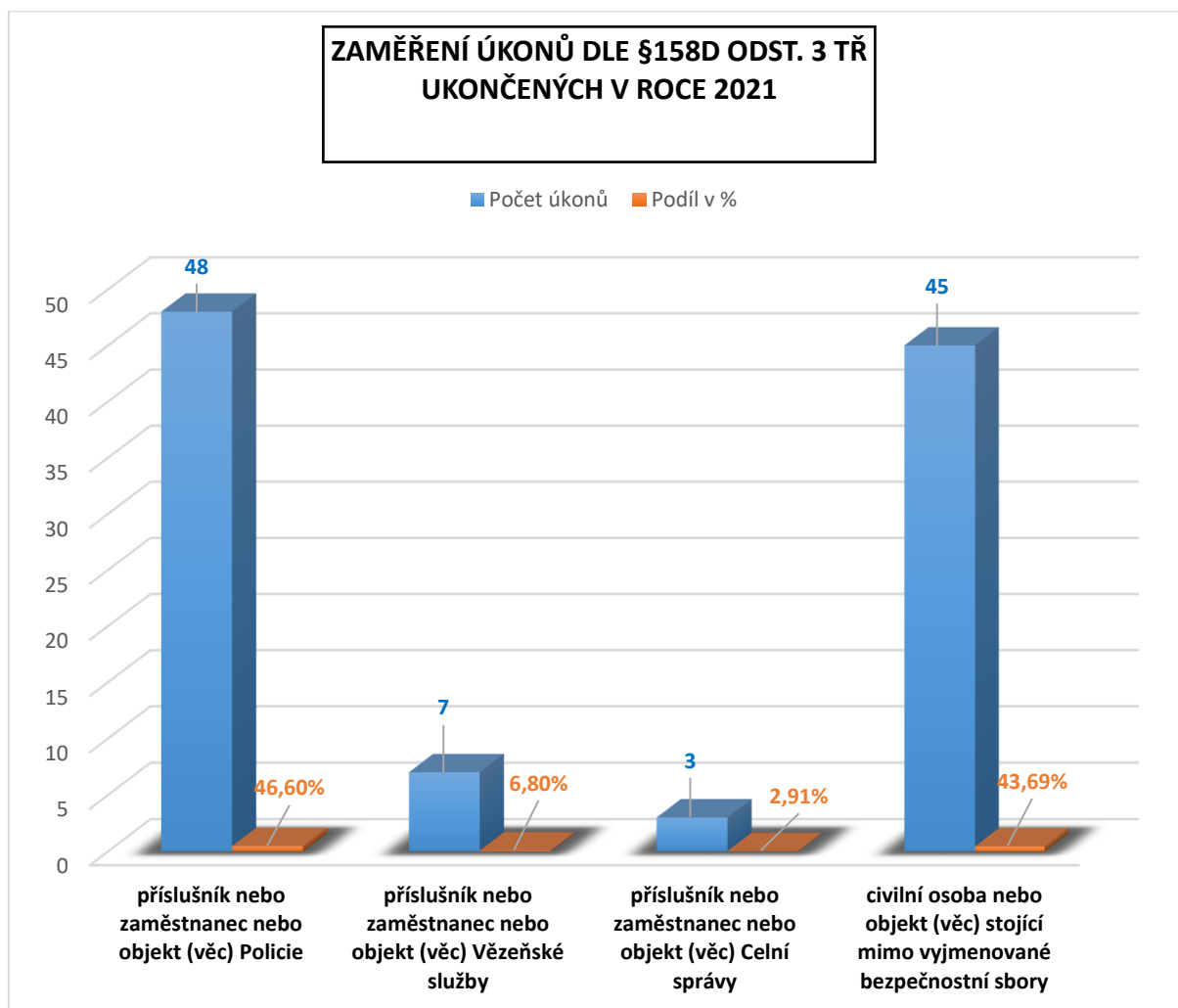
Tabulka č. 12 - **Počty úkonů sledování podle zaměření**

Zaměření úkonů sledování	§ 158d/2 TŘ	§ 158d/3 TŘ	§ 158d/6 TŘ	Celkem
příslušník nebo zaměstnanec nebo objekt (věc) Policie	31	48	0	79
příslušník nebo zaměstnanec nebo objekt (věc) Vězeňské služby	12	7	0	19
příslušník nebo zaměstnanec nebo objekt (věc) Celní správa	6	3	0	9
civilní osoba nebo objekt (věc) stojící mimo vyjmenované bezpečnostní sbory	54	45	1	100
Celkový součet	103	103	1	207

Graf č. 8 - Porovnání zaměření úkonů sledování dle § 158d odst. 2 tr. řádu

Graf č. 9- Porovnání zaměření úkonů sledování dle § 158d odst. 3 tr. řádu

3.1 Počty sledování osob a věcí, sledování osob a věcí se souhlasem osoby, s povolením státního zástupce a s povolením soudce

Tabulka č. 13- Přehled úkonů sledování podle počtu sledovaných osob a počtu trestních spisů (rok 2021 v porovnání s předchozím rokem)

Rok	Počet úkonů sledování ukončených v daném roce	z toho			Počet sledovaných osob	Průměrný počet úkonů sledování na 1 sledovanou osobu	Počet trestních spisů, kde byly realizovány úkony sledování	Průměrný počet úkonů sledování na 1 trestní spis	Celkový počet prověřovaných trestních spisů v daném roce	Poměr spisů s úkony sledování k celkovému počtu prověřovaných spisů v %
		s povolením státního zástupce (§ 158d odst. 2 TŘ)	s povolením soudce (§ 158d odst. 3 TŘ)	se souhlasem dotčené osoby (§ 158d odst. 6 TŘ)						
2020	199	115 (tj. 57,79%)	83 (tj. 47,71%)	1 (tj. 0,50 %)	69	2,88	43	4,63	414	10,39%
2021	207	103 (tj. 49,76%)	103 (tj. 49,76%)	1 (tj. 0,48 %)	87	2,38	35	5,91	411	8,52%

V roce 2021 není rozdíl v počtu nasazených úkonů mezi § 158d/2 a § 158d/3

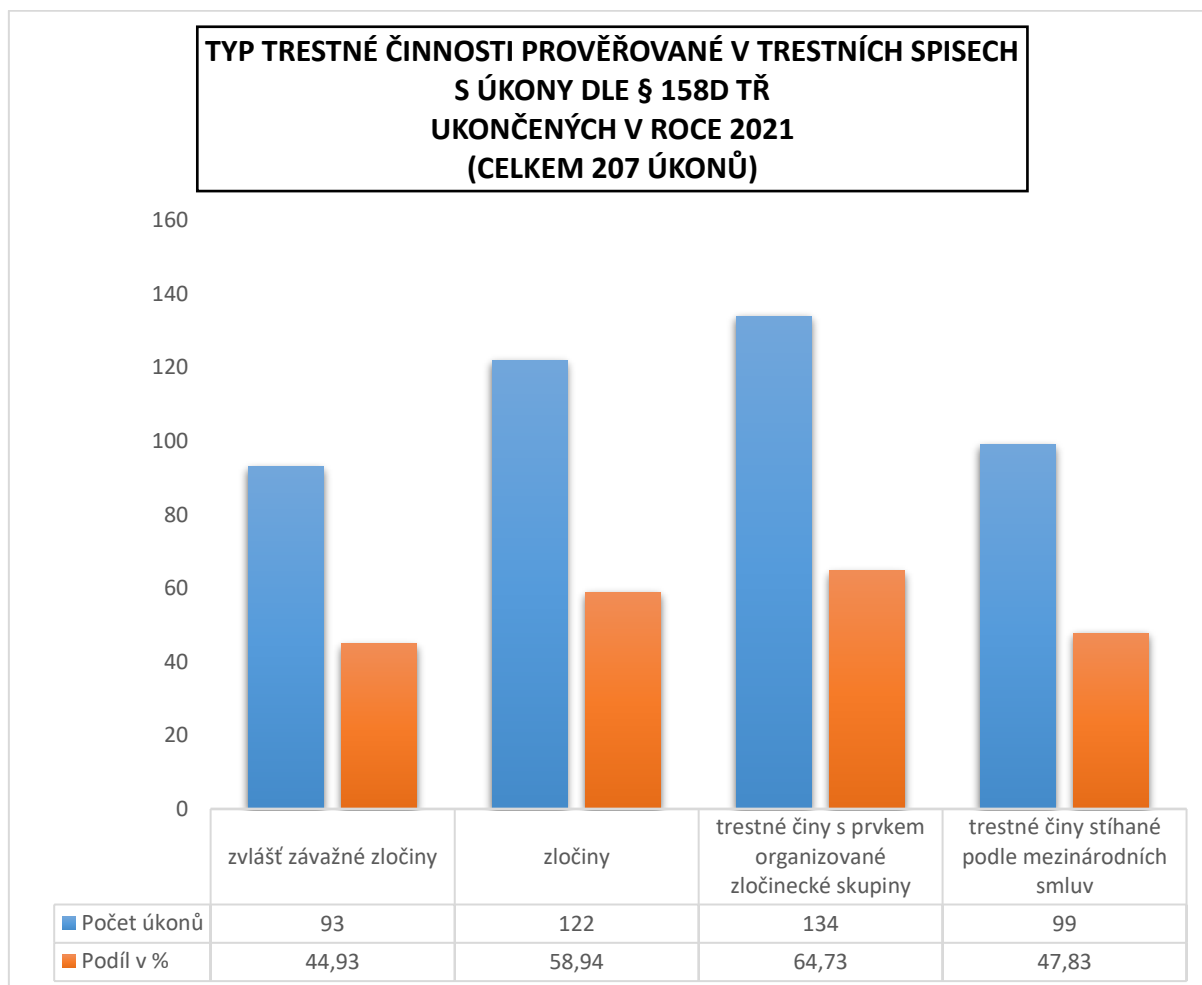
3.2 Využívání úkonů sledování na jednotlivé typy trestné činnosti

Tabulka č. 14 - Přehled úkonů sledování podle kategorie trestných činů

Typ trestné činnosti prošetřované v trestních spisech s využitými úkony sledování dle § 158d TŘ *)	Počet úkonů sledování dle § 158d odst. 2 TŘ	Podíl (v %) z 103 úkonů	Počet úkonů sledování dle § 158d odst. 3 TŘ	Podíl (v %) z 103 úkonů	Počet úkonů sledování dle § 158d odst. 6 TŘ	Podíl (v %) z 1 úkonů	Celkový součet úkonů sledování dle § 158d TŘ	Podíl (v %) z celkových 207 úkonů	Počty trestních spisů, ve kterých byl nasazen úkon odposlech dle § 158d TŘ
zvlášť závažné zločiny	56	54,37%	35	33,98%	2	200,00%	93	44,93%	20
zločiny	69	66,99%	51	49,51%	2	200,00%	122	58,94%	23
trestné činy s prvkem organizované skupiny	55	53,40%	77	74,76%	2	200,00%	134	64,73%	12
trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv	58	56,31%	41	39,81%	0	0,00%	99	47,83%	23

*) Poznámka: Jeden úkon může spadat do více uvedených kategorií, proto jednotlivé počty úkonů v konkrétních kategoriích a jejich procentuální vyjádření jsou jen podmnožinou úkonů, které nelze sčítat (tzn., že jeden úkon může být fakticky zahrnut např. jak v kategorii zločinu, tak např. v kategorii trestných činů stíhaných podle mezinárodních smluv).

Graf č. 10 - Porovnání úkonů sledování podle kategorií trestných činů

Ke grafu č. 10:

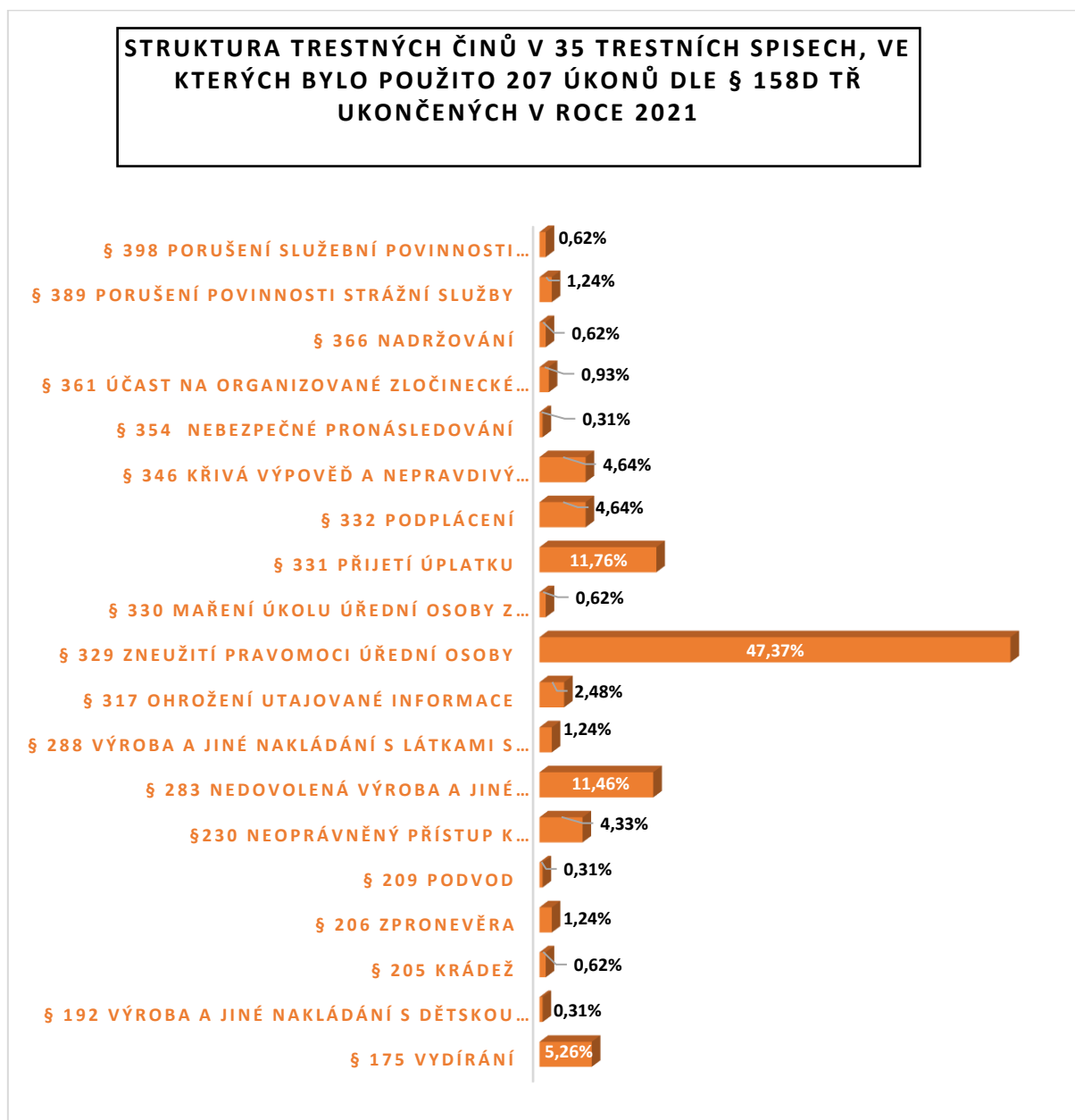
Zvlášt' závažné zločiny = jedná se o úmyslné trestné činy, na něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let

Zločiny = jedná se o úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby více než pět let

Trestné činy s prvkem organizované zločinecké skupiny = trestné činy spáchané ve společenství nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti

Trestné činy stíhané podle mezinárodních smluv = trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje Českou republiku vyhlášená mezinárodní smlouva

Graf č. 11 - Porovnání úkonů sledování podle jednotlivých druhů trestných činů

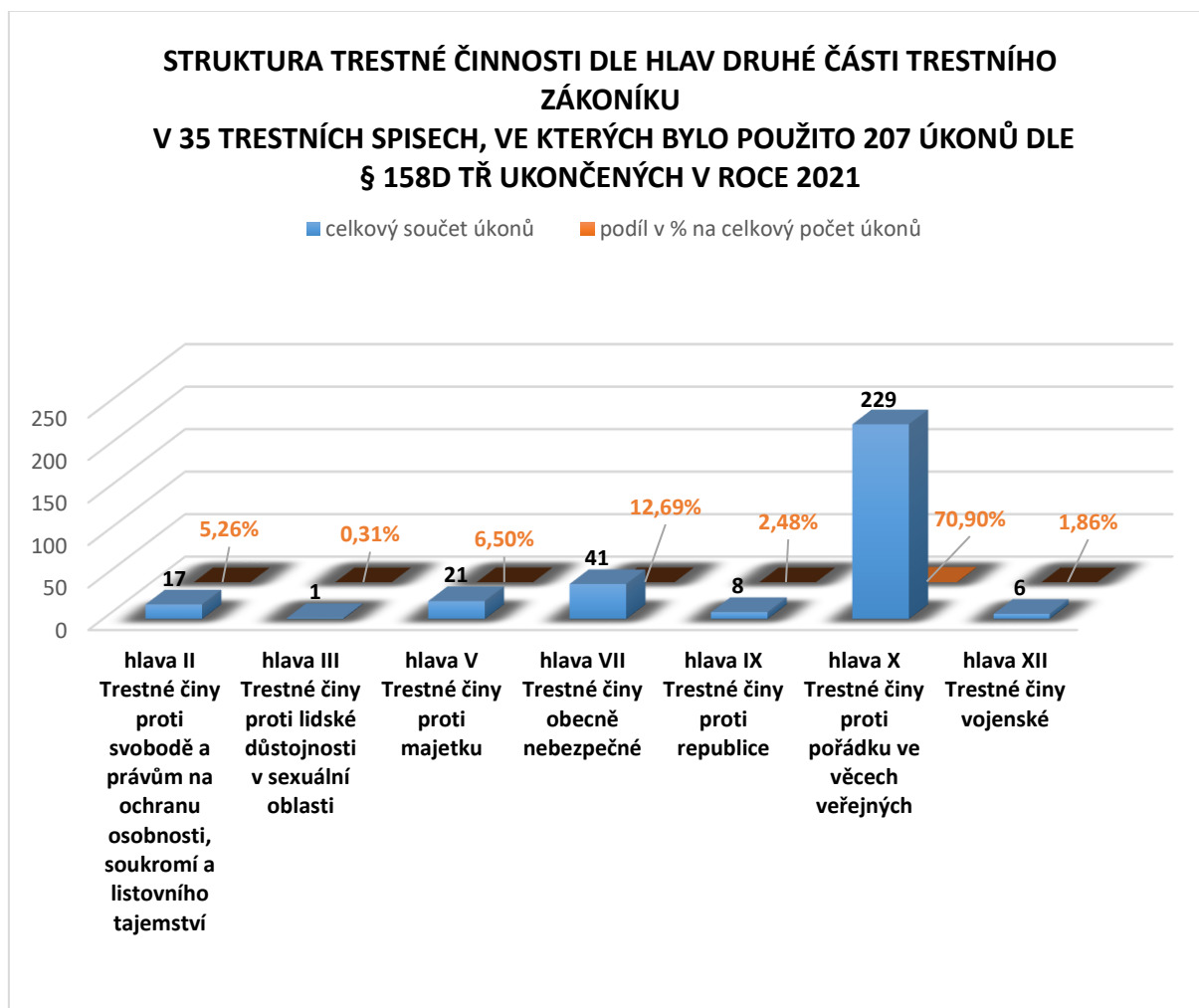

Z grafu č. 11 je patrné, že nejfrekventovanější skutkovou podstatou v rámci **207** úkonů sledování byl trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby s **47,37 %**. Následuje trestný čin **přijetí úplatku** s podílem **11,76 %**. Třetím nejčetnějším trestným činem

bylo nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy s podílem **11,46 %** z celkového počtu úkonů. Dalšími v pořadí dle četnosti je trestný čin vydírání s podílem 5,26 % z celkového počtu **207** úkonů.

Graf č. 12 - Porovnání úkonů sledování podle hlav části druhé trestního zákoníku

Graf č. 12 vyjadřuje podíl trestných činů v trestních spisech s úkony sledování dle jednotlivých hlav části druhé (zvláštní části) trestního zákoníku. Nejvíce trestných činů bylo spácháno podle hlavy X - trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, což činilo **70,90 %** z celkového počtu úkonů sledování. Tato hlava zahrnuje např. zneužití pravomoci úřední osoby, přijetí úplatku, podplacení. Trestné činy obecně nebezpečné podle hlavy VII tvořily v roce **2021 12,69 %** z celkového počtu úkonů sledování. Podíl **6,50 %** na struktuře trestné činnosti měly trestné činy podle hlavy V – trestné činy proti majetku. Mezi tuto trestnou činnost patří např. krádež, zpronevěra a podvod. Následují trestné činy podle hlavy II - trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství s 5,26 %. S podílem 2,48 %, dále trestné činy podle hlavy IX – trestné činy proti republice a následuje hlava XII - trestné činy vojenské, s 1,89 %. Na závěr je hlava III - trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti s 0,31 % z celkového počtu **207** úkonů sledování.

3.3 Vyhodnocení efektivity úkonů sledování v rámci trestního řízení

Vyhodnocení efektivity úkonů sledování realizovaných dle § 158d trestního řádu závisí na úspěšnosti použití těchto úkonů. Je vyjádřením toho, zda úkon přispěl či nepřispěl ke splnění účelu trestního řízení.

Tabulka č. 15 - Přehled úkonů sledování podle stavu fáze realizace

Stav fáze realizace úkonů sledování	§ 158d/2 TŘ	§ 158d/3 TŘ	§ 158d/6 TŘ	Celkem § 158d TŘ
A – aktivní úkon	93	89	1	183
N – neaktivní úkon	10	14	0	24
Celkový součet	103	103	1	207

A = aktivní (realizovaný) úkon úkon byl aktivován (zahájen, nasazen) ze strany specializovaného pracoviště a byly jím zjištěny (zaznamenány) informace.

N = neaktivní (realizovaný) úkon úkon byl realizován (k realizaci úkonu byly nasazeny síly a prostředky specializovaného pracoviště), ale nebyly pořízeny žádné záznamy pro trestní řízení (např. zájmová osoba se nezdržovala na území České republiky apod.).

Pouze u úkonů sledování, které byly realizovány a byly aktivní (tj. **183** úkonů sledování), se dále vyhodnocuje vlastní efektivita úkonu se zaměřením na zjištění, jaký měl úkon sledování přínos pro trestní řízení. Pokud byl úkon neaktivní nebo nerealizovaný, tedy fakticky se neuskutečnil, nelze přínos pro trestní řízení dovodit.

Z následující tabulky č. 16 vyplývá, že **24** úkonů sledování z celkového počtu **183** aktivních úkonů bylo v roce 2021 neefektivních, tedy informace zjištěné sledováním nebyly nijak využity pro trestní řízení.

Trestní řízení je dynamický proces, který nelze předem předvídat a je nutné shromažďovat informace jak ve prospěch, tak i v neprospěch podezřelých osob. Je běžné, že jakýkoli úkon v trestním řízení nemusí mít následně důkazní hodnotu či být nositelem relevantních informací. Zpravidla se úkon týká speciálního subjektu, který má znalosti a zkušenosti z oblasti trestního řízení, forem a metod kriminalistiky a operativně pátrací činnosti a mnohdy dokáže přizpůsobit své chování vůči předpokládaným situacím.

Tabulka č. 16 - Přehled efektivity úkonů sledování

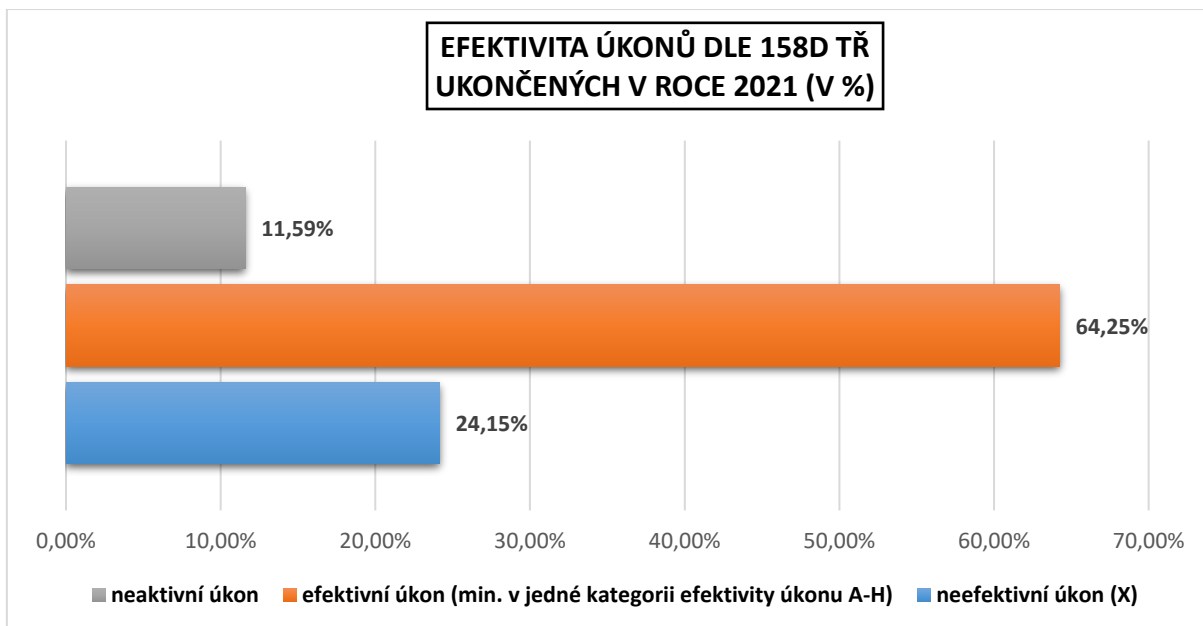
Efektivita úkonů sledování	§ 158d/2 TŘ	§ 158d/3 TŘ	§ 158d/6 TŘ	Celkem § 158d TŘ
X	24	26	0	50

A	16	14	0	30
AB	2	3	0	5
AE	0	1	0	1
B	45	45	1	91
BD	6	0	0	6
Součet aktivních úkonů	93	89	1	183
neaktivní úkon	10	14	0	24
Celkový součet	103	103	1	207

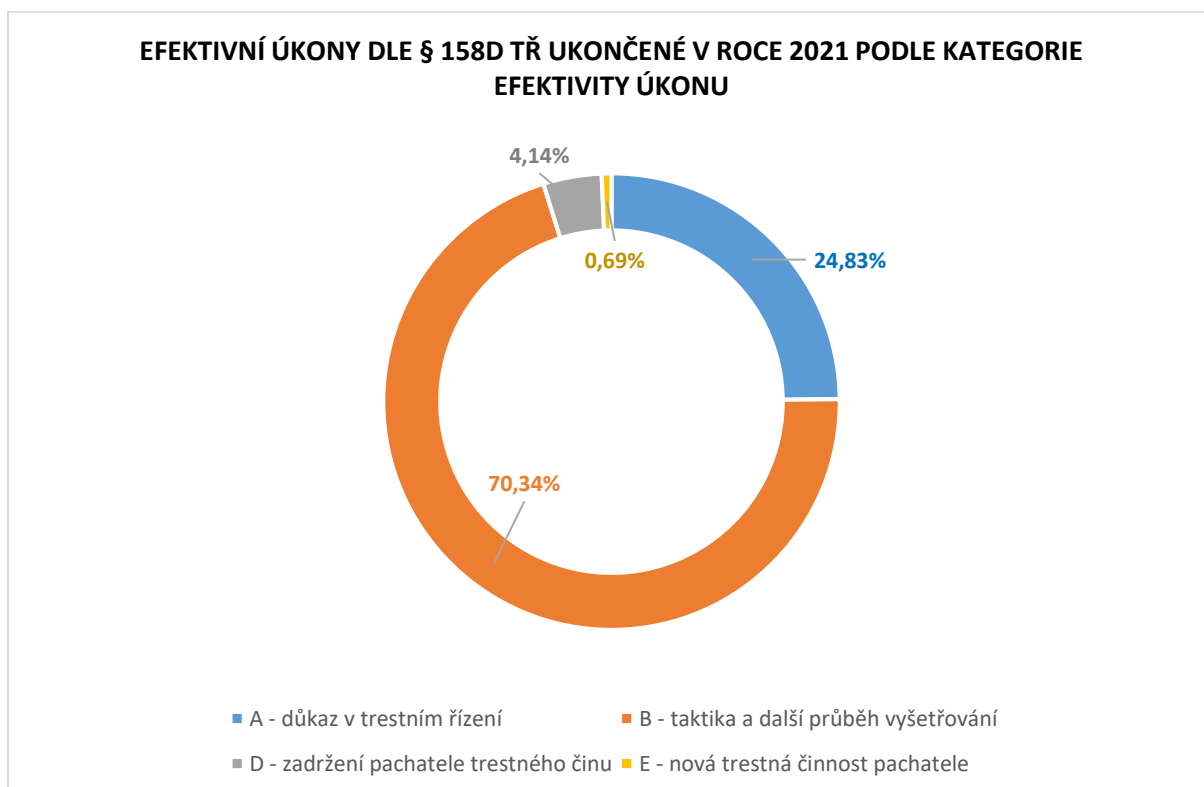
Legenda k vyhodnocení efektivity úkonu (kromě volby X lze ostatní volby A – H vzájemně libovolně kombinovat):

- X = neefektivní úkon – úkonem zjištěné informace nebyly/nejsou/nebudou nijak využity, tzn., nebyly zjištěny informace, které by byly nějakým způsobem využitelné,
- A = informace byly/jsou/budou využity jako důkaz v trestním řízení – získané informace sloužily/slouží/mohou sloužit jako důkaz v rámci prováděného trestního řízení,
- B = informace využity pro taktiku a další průběh vyšetřování – získané informace byly/jsou/mohou být důležité pro taktiku a další průběh vyšetřování v rámci prováděného trestního řízení,
- C = informace využity k odvrácení trestného činu – získané informace úspěšně napomohly/napomohou odvrátit spáchání (přípravy, pokusu, dokonání) trestného činu,
- D = informace využity k zadržení pachatele trestné činnosti – získané informace úspěšně vedly/vedou/budou vést k zadržení pachatele trestné činnosti,
- E = nová trestná činnost pachatele – úkonem byly získány informace o jiné trestné činnosti pachatele, která vůbec nebyla předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této nové trestné činnosti pachatele zřejmě nedozvěděl,
- F = zjištěna jiná trestná činnost třetích osob – úkonem byla zjištěna jiná trestná činnost třetích osob, které vůbec nebyly předmětem prováděného trestního řízení, bez provedení úkonu by se policejní orgán o této trestné činnosti třetích osob zřejmě nedozvěděl,
- G = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k zproštění zájmu (nezájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo ke zproštění zájmu v rámci prováděného trestního řízení,
- H = úkon vedl ke ztotožnění osoby a k potvrzení zájmu (zájem) – realizováním úkonu byla ustanovena osoba, vůči níž byl úkon nasazen a jejíž totožnost nebyla zadavateli při vyžadování úkonu prokazatelně známa (např. anonymní SIM karta), přičemž tím, že byla neznámá osoba ustanovena, došlo k potvrzení zájmu v rámci prováděného trestního řízení.

Graf č. 13 - Vyhodnocení efektivity úkonů sledování

Graf č. 14 - Porovnání úkonů sledování podle kategorie efektivity

3.4 Trendy ve využívání úkonů sledování v rámci trestního řízení

Z hlediska posouzení vývojových trendů ukončených úkonů sledování GIBS, respektive Inspekcí Policie České republiky, dříve Inspekcí ministra vnitra, je třeba konstatovat, že GIBS nedisponuje vlastními relevantními údaji o počtech úkonů sledování Inspekce ministra vnitra do roku 2007, kdy Inspekce ministra vnitra a později Inspekce Policie České republiky začala využívat informační systém MU II provozovaný Policií. Od roku 2012 do konce roku 2016 si údaje zpracovávala sama GIBS na základě podkladů ze specializovaných pracovišť oprávněných subjektů. Od roku 2017 začala GIBS využívat analyticko-statistický informační systém MU II.

Vývoj počtu ukončených úkonů sledování v rámci GIBS (resp. Inspekce ministra vnitra a Inspekce Policie České republiky) v letech 2007-2021 je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka č. 17 - Přehled úkonů sledování v letech 2007-2021

Rok	Počet úkonů sledování	Trend oproti předchozímu roku		
		<i>nesledováno</i>	<i>nesledováno</i>	<i>nesledováno</i>
2007 (působení IMV)	103	<i>nesledováno</i>	<i>nesledováno</i>	<i>nesledováno</i>
2008 (působení IMV)	147	nárůst	44	42,7%
2009 (působení I PČR)	159	nárůst	12	8,2%
2010 (působení I PČR)	199	nárůst	40	25,2%
2011 (působení I PČR)	237	nárůst	38	19,1%
2012 (působení GIBS)	216	pokles	-21	-8,9%
2013 (působení GIBS)	236	nárůst	20	9,3%
2014 (působení GIBS)	201	pokles	-35	-14,8%
2015 (působení GIBS)	192	pokles	-9	-4,5%
2016 (působení GIBS)	130	pokles	-62	-32,3%
2017 (působení GIBS)	258	nárůst	128	98,5%
2018 (působení GIBS)	152	pokles	-106	-41,1%
2019 (působení GIBS)	110	pokles	-42	-27,6%
2020 (působení GIBS)	199	nárůst	89	80,9%
2021 (působení GIBS)	207	nárůst	8	4,0%

Na počátku vyhodnocovaného období, v letech 2007 až 2011 je zřejmý prudký nárůst počtu úkonů sledování. Až v roce 2012 byl zaznamenán oproti roku 2011 pokles počtu úkonů na druhý nejvyšší počet od roku 2007. V roce 2014 byl zaznamenán, oproti roku 2013, pokles počtu úkonů (o 35 úkonů, tj. o 14,8 %). V roce 2015 došlo opět k mírnému poklesu počtu úkonů sledování (o 9 úkonů, tj. o 4,5 %). Klesající trend v počtu úkonů sledování pokračoval i v letech 2015 a 2016. V roce 2017 došlo

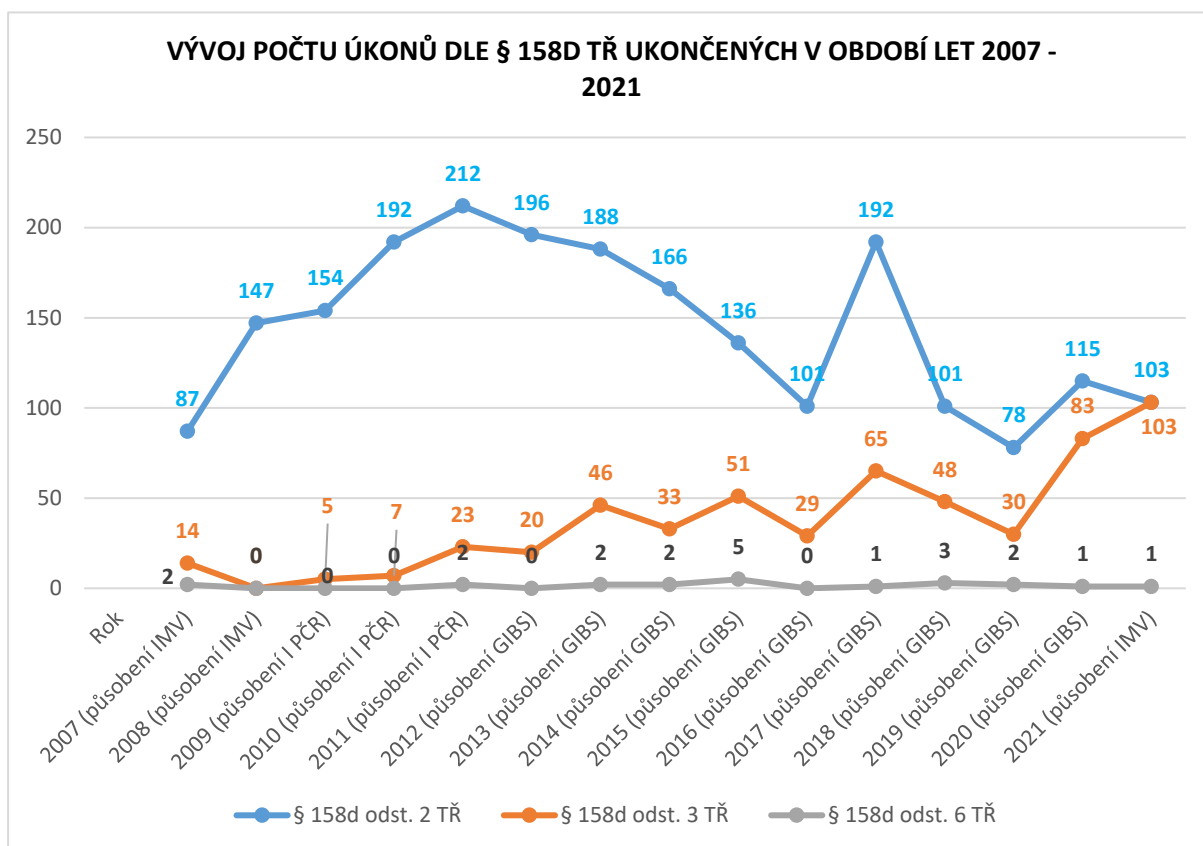
k prudkému nárůstu počtu úkonů sledování o 128 úkonů, tj. o 98,5 % oproti roku 2016. Tento nárůst souvisel úzce s prověřováním rozsáhlé organizované trestné činnosti s velkým počtem prověřovaných osob v několika trestních spisech, kdy získávání poznatků důležitých pro trestní řízení nebylo možno zajistit jiným způsobem. V roce 2018 došlo opět k poklesu počtu úkonů sledování na úroveň průměru za léta 2015 a 2016. V roce 2019 byl zaznamenán nejnižší počet úkonů sledování za posledních 12 let.

Tabulka č. 18 - Přehled úkonů sledování v letech 2007-2021

Ukončeno úkonů sledování	§ 158d	Podíl	§ 158d	Podíl	§ 158d	Podíl	Celkový součet
Rok	odst. 2 TŘ	(v %)	odst. 3 TŘ	(v %)	odst. 6 TŘ	(v %)	
2007 (působení IMV)	87	84,5	14	13,6	2	1,9	103
2008 (působení IMV)	147	100	0	0	0	0	147
2009 (působení I PČR)	154	96,9	5	3,1	0	0	159
2010 (působení I PČR)	192	96,5	7	3,5	0	0	199
2011 (působení I PČR)	212	89,5	23	9,7	2	0,8	237
2012 (působení GIBS)	196	90,7	20	9,3	0	0	216
2013 (působení GIBS)	188	79,7	46	19,5	2	0,8	236
2014 (působení GIBS)	166	82,6	33	16,4	2	1	201
2015 (působení GIBS)	136	70,8	51	26,6	5	2,6	192
2016 (působení GIBS)	101	77,7	29	22,3	0	0	130
2017 (působení GIBS)	192	74,4	65	25,2	1	0,4	258
2018 (působení GIBS)	101	66,5	48	31,6	3	1,9	152
2019 (působení GIBS)	78	70,9	30	27,3	2	1,8	110
2020 (působení GIBS)	115	57,8	83	41,7	1	0,5	199
2021 (působení GIBS)	103	49,8	103	49,8	1	0,5	207

Nejvíce úkonů sledování bývá vyžadováno GIBS podle ustanovení § 158d odst. 2 trestního řádu na základě písemného povolení státního zástupce, v roce 2021 bylo ukončeno 115 úkonů sledování (57,8 %) zahájených na základě povolení státního zástupce, ve 83 ukončených případech byl úkon sledování zahájen na základě předchozího povolení soudce (41,7 % ukončených úkonů), nejméně úkonů sledování bývá již tradičně vyžadováno GIBS podle ustanovení § 158d odst. 6 trestního řádu na základě souhlasu dotčené osoby, v roce 2021 byl ukončen 1 úkon sledování na základě souhlasu dotčené osoby (0,5 %).

Graf č. 15 – Vývoj počtu úkonů sledování v letech 2007- 2021

K vývoji počtu nasazených úkonů za poslední roky je velmi obtížné se blíže vyjádřit, tak jako k odposlechům, nicméně lze říci, že nárůst těchto úkonů, který jsme zaznamenali v roce 2020 a další mírný nárůst v roce 2021 byl zapříčiněn mimo jiné i tím, jak chování občanů a tedy i osob, které byly podezřelé z páčání trestné činnosti, ovlivnila různá opatření související s nemocí Covid-19. Na tyto změny reagovali nejen pachatelé, ale byly jsme nuceni na ně reagovat i my a snažit se dokumentovat například schůzky v rámci kterých probíhala trestná činnost, které již nemohli probíhat v restauracích a kavárnách jako dříve z důvodu jejich uzavření, omezení činnosti nebo kontroly návštěvníků, ale například na jiných místech, které nejsou volně přístupné jako jsou např. bydliště pachatelů a jiné objekty, což zapříčinilo nárůst úkonů zejména dle § 158 d odst. 3 tr. řízení.